

Szczegółowy zakres wymagań na poszczególne z języka polskiego w klasie 7.

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Podręcznik <i>Myśli i słowa</i> dla klasy 7.	– orientuje się w spisie treści – zna wyróżnienia stosowane w podręczniku – korzysta z podręcznika pod kierunkiem nauczyciela	– zna części kompozycyjne podręcznika – rozumie wyróżnienia stosowane w podręczniku – korzysta z podręcznika przy niewielkiej pomocy nauczyciela	– rozpoznaje części kompozycyjne podręcznika – wyszukuje wskazane materiały – samodzielnie korzysta z podręcznika	– zna zawartość części kompozycyjnych podręcznika – bez trudności samodzielnie korzysta z wszystkich części podręcznika – formułuje wstępną ocenę podręcznika	– samodzielnie analizuje zawartość podręcznika, dostrzega zamysł kompozycyjny – ocenia podręcznik z punktu widzenia jego funkcjonalności
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Zmienność losu					
Jan Kochanowski <i>Na swoje księgi, Na dom w Czarnolesie, Na lipę, O żywocie ludzkim</i>	– zna pojęcie <i>humanista</i> – wie, że fraszka to gatunek liryczny – formułuje temat wskazanej fraszki – wie, na czym polega uosobienie i apostrofa – zna pojęcie <i>autotematyzm</i> – zna pojęcie <i>liryka bezpośrednia</i> – zna pojęcie <i>epikureizm</i> – zna pojęcie <i>theatrum mundi</i> – zna pojęcie <i>światopogląd</i> – odtwarza krótko światopogląd Kochanowskiego zawarty we	– wie, kogo nazywa się humanistą – rozpoznaje fraszkę wśród gatunków lirycznych – formułuje tematy wybranych fraszek – wskazuje w tekście uosobienie i apostrofę – wie, na czym polega autotematyzm – rozpoznaje lirykę	– wyjaśnia, jakiego człowieka można nazwać humanistą – wymienia cechy fraszki jako gatunku lirycznego – omawia różnorodność tematyki fraszek Kochanowskiego – wyjaśnia, co to jest uosobienie i apostrofa – tłumaczy, na czym polega autotematyzm	– wyjaśnia, dlaczego Jan Kochanowski jest uznawany za humanistę – omawia cechy fraszki jako gatunku lirycznego – wyjaśnia, z czego wynika różnorodność tematyczna fraszek Kochanowskiego – wyjaśnia funkcję uosobienia i apostrofy – wskazuje i interpretuje autotematyczną fraszkę	– przygotowuje ciekawą prezentację o fraszkach Jana Kochanowskiego, omawia ich tematykę, problematykę, prezentowaną w nich postawę życiową

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	fraszkach	bezpośrednią – rozumie pojęcie <i>epikureizm</i> – rozumie pojęcie <i>theatrum mundi</i> – rozumie pojęcie <i>światopogląd</i> – wypowiada się w kilku zdaniach na temat światopoglądu Kochanowskiego	– wyjaśnia, na czym polega liryka bezpośrednia – wyjaśnia pojęcie <i>epikureizm</i> – tłumaczy pojęcie <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia pojęcie <i>światopogląd</i> – wstępnie omawia światopogląd Kochanowskiego	Kochanowskiego – wyjaśnia, jakie skutki dla tekstu przynosi wykorzystanie liryki bezpośredniej – wyjaśnia pojęcie <i>epikureizm</i> w kontekście fraszki <i>Na lipę</i> – interpretuje fraszkę Kochanowskiego, wykorzystując motyw <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia pojęcie <i>światopogląd</i> w kontekście fraszek Kochanowskiego – wyjaśnia, na czym polega humanistyczny wymiar światopoglądu Kochanowskiego	
Jan Izydor Sztudynger, fraszki współczesne	– rozpoznaje poznane utwory jako fraszki – formułuje temat wybranej fraszki – dostrzega humor we fraszkach – wstępnie porównuje fraszki Sztudyngera z fraszkami Kochanowskiego – na podstawie wybranej fraszki pisze krótkie opowiadanie – korzystając z pomocy, próbuje stworzyć własną fraszkę	– wyjaśnia, kiedy utwór jest fraszką – formułuje tematy podanych fraszek – wyjaśnia, z czego wynika humor fraszek – porównuje fraszki Sztudyngera z fraszkami Kochanowskiego – na podstawie wybranej fraszki pisze opowiadanie	– omawia cechy fraszek – formułuje tematy podanych fraszek – dostrzega ironię we fraszkach – wskazuje podobieństwa między fraszkami Sztudyngera a fraszkami Kochanowskiego – na podstawie fraszki tworzy rozbudowane opowiadanie	– wyjaśnia, co świadczy o tym, że poznane utwory to fraszki – omawia tematykę poznanych fraszek – wyjaśnia, na czym polega ironia we fraszkach – omawia podobieństwa i różnice między fraszkami Sztudyngera a fraszkami Kochanowskiego – na podstawie fraszki tworzy oryginalne opowiadanie – tworzy własną fraszkę z elementami humoru lub ironii	– przedstawia twórczość wybranego współczesnego fraszkopisarza

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– próbuje stworzyć własną fraszkę	– tworzy własną fraszkę		
Stanisław Jerzy Lec, <i>Myśli nieuczesane</i>	– rozpoznaje wypowiedź o charakterze aforyzmu – wie, na czym polega ironia – dostrzega przynajmniej jeden stały związek wyrazowy w aforyzmach – wie, że aforyzmy mają wymowę moralną	– odróżnia aforyzm od fraszki – dostrzega ironię w aforyzmach – wskazuje stałe związki wyrazowe wykorzystane w aforyzmach – dostrzega moralną wymowę aforyzmów	– wyjaśnia, co to jest aforyzm – wyjaśnia funkcję ironii w wybranym aforyzmie – wyjaśnia znaczenie wybranego związku wyrazowego występującego w aforyzmie – omawia wymowę moralną wybranego aforyzmu	– wyjaśnia różnice między aforyzmem a fraszką – wyjaśnia funkcję ironii w aforyzmach – wyjaśnia znaczenia stałych związków wyrazowych wykorzystanych w aforyzmach – omawia moralną wymowę aforyzmów	–samodzielnie tworzy zbiór ważnych dla niego aforyzmów, omawia je i interpretuje
Andrzej Mleczko, Marek Raczkowski, rysunki satyryczne	– opowiada, co przedstawia wybrany rysunek – dostrzega na wybranych rysunkach nawiązania kulturowe – wyjaśnia, co go śmieszy na rysunkach – łączy rysunki satyryczne z fraszkami – zna pojęcie <i>absurd</i> – zna pojęcie <i>karykatura</i>	– opowiada, co przedstawiają rysunki – dostrzega na rysunkach nawiązania kulturowe – wskazuje, co może śmieszyć na rysunkach – dostrzega związek rysunków satyrycznych z fraszkami – dostrzega absurd na rysunkach – wyjaśnia pojęcie <i>karykatura</i>	– łączy wymowę rysunków ze zjawiskami współczesnego świata – wskazuje nawiązania kulturowe – omawia sposoby wywoływania śmiechu przez rysunki satyryczne – omawia związek rysunków satyrycznych z fraszkami – wyjaśnia, na czym polega absurd na rysunkach	– wyjaśnia, jakie zjawiska współczesnego świata komentują rysunki – interpretuje nawiązania kulturowe – wyjaśnia, z czego wynika i przeciwko czemu jest skierowana satyra na rysunkach – wyjaśnia, na czym polega związek rysunków satyrycznych z fraszkami – omawia funkcję absurdu na rysunkach – omawia funkcje karykatury	– przedstawia i omawia problematykę i konwencję obrazowania samodzielnie wybranego cyklu rysunków satyrycznych współczesnego twórcy

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			– wskazuje przykłady karykatury		
Wirtualny spacer: memy internetowe uczniów	– próbuje stworzyć mem internetowy	– tworzy prosty mem internetowy	– tworzy mem internetowy	– tworzy ciekawy mem internetowy	– tworzy oryginalny mem internetowy, wykorzystuje elementy satyry, ironii, karykatury
Nasze projekty: scenariusz występu kabaretowego	– stara się brać udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– bierze udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– bierze aktywny udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– kieruje pracą grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– samodzielnie pisze skecze do scenariusza kabaretowego
Piękno świata, piękno człowieka					
Jan Kochanowski <i>Czego chcesz od nas, Panie, Pieśń III, Pieśń IX</i>	– zna pieśń jako gatunek liryczny – cytuje fragmenty, w których ujawnia się osoba mówiąca – wskazuje wersy ujawniające odbiorcę – wyróżnia lirykę spośród innych rodzajów literackich	– zna cechy pieśni jako gatunku lirycznego – wstępnie charakteryzuje osobę mówiącą – nazywa odbiorcę ujawniającego się we wszystkich utworach – wymienia podstawowe cechy utworów lirycznych	– omawia cechy pieśni jako gatunku lirycznego – na podstawie tekstów wyjaśnia, kim jest i jaka jest osoba mówiąca – wyjaśnia cele, w jakich osoba mówiąca zwraca się do odbiorcy mówiącą – omawia cechy utworów lirycznych	– wyjaśnia, dlaczego omawiane utwory Jana Kochanowskiego to pieśni – omawia postawę życiową osoby mówiącej – omawia relacje między nadawcą i osobą – omawia lirykę jako rodzaj literacki	– samodzielnie analizuje i interpretuje pieśni Jana Kochanowskiego ze szczególnym uwzględnieniem przedstawionej w nich postawy życiowej
Jan Twardowski <i>Nie tylko my</i>	– wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – wie, że w utworze występuje	– wskazuje zwroty ujawniające osobę mówiącą	– wyjaśnia, kim jest osoba mówiąca – wypowiada się na	– wyjaśnia, w czym imieniu wypowiada się osoba mówiąca – wyjaśnia, jak i w jakim celu	– przedstawia samodzielnie wybrane utwory Jana

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	podmiot zbiorowy – wylicza stworzenia wymienione w wierszu	– rozpoznaje podmiot zbiorowy – wylicza stworzenia wymienione w wierszu i podaje ich określenia – proponuje rozwinięcie tytułu	temat sposobu pokazania świata w utworze – rozwija tytuł w formie zdania pojedynczego	zostały wymienione stworzenia w wierszu – rozwija tytuł tak, by oddawał idee tekstu	Twardowskiego korespondujące z wierszem <i>Nie tylko my</i> – omawia specyfikę twórczości tego poety
Marcin Popkiewicz <i>Rewolucja energetyczna</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tok wywodu na części tematyczne – dostrzega intencje tekstu – zna termin <i>ekologizm</i> – potrafi wyróżnić akapit w tekście – wyodrębnia argument w tekście – wie, co to jest przesłanka – cytuje zdanie tekstu będące konkluzją	– wie, czego dotyczy tekst – odtwarza najważniejsze przesłania tekstu – formułuje intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest ekologizm – dzieli tekst na akapity – odróżnia argument od przykładu – wyodrębnia przesłanki z tekstu – odtwarza konkluzję tekstu własnymi słowami	– wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza tok wywodu autora – omawia intencje tekstu – rozróżnia terminy <i>ekologizm</i> i <i>ekologia</i> – dostrzega związek między akapitami – hierarchizuje argumenty – omawia przesłanki zawarte w tekście – dostrzega związek konkluzji z użytymi argumentami, przykładami i przesłankami	– wydobywa z tekstu najważniejsze tezy – ustosunkowuje się do wywodu autora – ocenia intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest ekologizm w kontekście ekologii – omawia związki między akapitami – odtwarza argumenty użyte w tekście własnymi słowami – omawia funkcje przesłanek występujących w tekście – ustosunkowuje się do konkluzji autora tekstu	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania. – omawia funkcje retoryczne tekstu i sposób ich realizacji
Tomek Bagiński <i>Katedra</i> (film animowany)	– przedstawia swoje wstępne wrażenia wywołane filmem – wylicza sceny filmu – przedstawia bohatera filmu	– opowiada o swoich wrażeniach wywołanych filmem – wylicza (tytułując)	– prezentuje wypowiedź poświęconą obejrzanemu filmowi – tytułuje wszystkie	– ocenia obejrzany film – analizuje układ scen tworzących całość filmu – przedstawia historię	– omawia znaczenia samodzielnie wybranego filmu animowanego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– gromadzi wstępnie słownictwo przedstawiające wygląd katedry – wie, na czym polega film animowany – tworzy prosty opis budowli – wie, na czym polega punkt widzenia kamery – pisze prostą recenzję obejrzanego filmu	- sceny, które szczególnie pamięta – opowiada o bohaterze filmu – gromadzi słownictwo przedstawiające wygląd katedry – odróżnia film animowany od innego rodzaju filmu – tworzy opis budowli – rozpoznaje na filmie różne punkty widzenia kamery – wskazuje elementy dynamiczne – pisze recenzję obejrzanego filmu	- sceny filmu – wymyśla krótką historię związaną z bohaterem filmu – gromadzi słownictwo opisujące katedrę – odróżnia film animowany od filmu fabularnego i dokumentalnego – tworzy rozwinięty opis budowli – pisze ciekawą recenzję obejrzanego filmu	- wyjaśniającą, kim jest i jaki jest bohater filmu – gromadzi i porządkuje słownictwo opisujące katedrę – wyjaśnia, co odróżnia film animowany od fabularnego i dokumentalnego – zna różne techniki animacji – opisuje budowlę, stosując urozmaicone słownictwo – pisze recenzję obejrzanego filmu, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	związanego z jakimś tekstem kultury lub zjawiskiem kultury
Wirtualny spacer: muzyka skomponowana przez uczniów	–korzystając z pomocy, tworzy prostą linię melodyczną złożoną z odgłosów natury	– tworzy prostą linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie	– tworzy linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie	– tworzy rozbudowaną linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie	– tworzy rozbudowaną linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i ilustrującą pieśni Jana Kochanowskiego lub wybrany utwór Jana Twardowskiego
Nasze projekty: wystawa fotografii budowli	– samodzielnie wykonuje zdjęcia budowli na wystawę	– tworzy opisy zdjęć budowli	– wykonuje zdjęcia budowli, tworzy ich opisy	– selekcjonuje materiały na wystawę, uzasadnia swoje wybory	– kieruje przygotowaniem wystawy, obmyśla

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					zasady prezentowania fotografii, przygotowuje katalog wystawy
Mrok i światło					
Jan Kochanowski <i>Treny I, V, VII, VIII, XIX albo Sen</i>	– wie, że tren to gatunek liryczny – wie, kto to jest bohater liryczny i co to jest sytuacja liryczna – nazywa niektóre środki poetyckie występujące w trenach – rozpoznaje porównanie homeryckie – zna pojęcie <i>paradoks</i> – nazywa emocje opisane w utworach – wstępnie rozpoznaje styl artystyczny	– rozpoznaje tren jako gatunek liryczny – wskazuje bohaterów lirycznych w trenach – określa sytuację liryczną w kolejnych trenach – wskazuje środki poetyckie – omawia budowę porównania homeryckiego – wskazuje paradoks – hierarchizuje emocje opisane w utworach – wie, czym cechuje się styl artystyczny	– wyjaśnia, dlaczego poznane utwory reprezentują tren jako gatunek liryczny – przedstawia bohaterów lirycznych – omawia sytuację liryczną – omawia wszystkie środki poetyckie występujące w trenach – zestawia porównanie homeryckie z innymi środkami artystycznymi występującymi w wierszu – wyjaśnia, z czego wynika paradoks w tekście – wypowiada się na temat emocji występujących w utworach – omawia cechy stylu	– omawia cechy gatunkowe trenu – przedstawia i omawia bohaterów lirycznych – dookreśla sytuację liryczną – wyjaśnia funkcję zastosowanych środków poetyckich – omawia funkcję porównania homeryckiego w zestawieniu z funkcją pozostałych środków artystycznych – omawia funkcję paradoksu – wyjaśnia przyczyny zmian emocji opisanych w utworach – uzasadnia, że w tekstach mamy do czynienia ze stylem artystycznym	– w dłuższej wypowiedzi przedstawia obraz cierpiącego ojca i artysty zawarty w <i>Trenach</i>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			artystycznego		
Leopold Staff <i>Przedśpiew</i>	– wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – rozpoznaje parafrazę – zna terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> – dostrzega regularną budowę utworu – próbuje formułować podstawowe wnioski dotyczące znaczeń utworu	– rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje parafrazę – łączy terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> z filozofią – omawia budowę utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne	– charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia funkcję parafrazy – wypowiada się na temat postawy humanistycznej i stoicyzmu – omawia rolę regularnej budowy wiersza – wstępnie analizuje i interpretuje utwór	– omawia światopogląd osoby mówiącej – wydobywa znaczenia związane z zastosowaną w tekście parafrazą – wyjaśnia, w czym ujawnia się postawa humanistyczna w utworze – wskazuje, w czym wyraża się stoicyzm w utworze – omawia związek regularnej budowy utworu z zawartym w nim przesłaniem – analizuje i interpretuje utwór	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Joachim Patinir <i>Przeprawa przez Styks</i> (reprodukcja obrazu)	– zapoznaje się z informacjami na temat wyobrażeń antycznych Greków o świecie zmarłych – zapoznaje się z podziałem obrazów ze względu na podejmowany temat – wie, że obraz Patinira to pejzaż – zna pojęcie <i>kompozycjasymetryczna</i>	– zna wyobrażenia antycznych Greków na temat świata zmarłych – zna różne typy obrazów ze względu na temat – wie, co to jest pejzaż w malarstwie – rozpoznaje na obrazie kompozycję symetryczną	– odtwarza wyobrażenia antycznych Greków na temat świata zmarłych – wymienia kilka typów obrazów ze względu na temat – wyjaśnia, czym wyróżnia się pejzaż – wyjaśnia, czym cechuje się kompozycja symetryczna	– opowiada o mitologicznych wierzeniach dotyczących świata zmarłych – wylicza typy obrazów ze względu na temat – tłumaczy, dlaczego obraz Patinira to pejzaż – wyjaśnia, jakie znaczenia może sugerować kompozycja symetryczna	– dobiera samodzielnie obrazy do cyklu prezentującego motyw śmierci w malarstwie, omawia metaforykę i sposoby wykorzystania środków języka malarskiego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: relacja z udziału w inicjatywach środowiskowych	– stara się brać udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje krótką relację z przeprowadzonych działań	– bierze udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje relację z przeprowadzonych działań	– bierze aktywny, czynny udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje interesującą relację z przeprowadzonych działań	– inicjuje działania na rzecz środowiska – przygotowuje wyczerpującą relację z przeprowadzonych działań	– przeprowadza rozpoznanie potrzeb w środowisku, inicjuje działania na jego rzecz – prezentuje wyczerpująco interesującą relację z podjętych działań, przedstawia ich efekty
Nasze projekty: etiuda filmowa wykorzystująca odpowiednio dobrane tomiki poetyckie	–korzystając z pomocy, tworzy prostą etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia	– tworzy prostą etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia	– tworzy etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia	– tworzy rozbudowaną etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia	– tworzy oryginalną etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia z wykorzystaniem funkcjonalnych środków słownych i obrazowych
Dla ojczyzny					
Piotr Skarga <i>Kazania sejmowe</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – wskazuje i nazywa wybrane środki językowe, za pomocą których autor przekonuje do swoich racji – wskazuje fragmenty przedstawiające postawy wobec ojczyzny – wskazuje fragmenty zestawiające jednostkę i zbiorowość	– odtwarza treść kazania – wskazuje i nazywa środki językowe, za pomocą których autor przekonuje do swoich racji – krótko omawia postawy wobec ojczyzny, o których jest mowa	– odtwarza własnymi słowami treść kazania – wskazuje i nazywa środki retoryczne – wyjaśnia, jakie można przybierać postawy wobec ojczyzny – wypowiada się na temat relacji między jednostką	– relacjonuje, o czym mówi tekst – określa rolę środków retorycznych w tekście – omawia problem postaw obywateli wobec ojczyzny – wypowiada się na temat relacji między jednostką a zbiorowością w kontekście dobra ojczyzny	– w wybranej przez siebie formie prezentuje wystąpienie, w którym wyjaśnia pojęcie <i>patriotyzmu</i> – przedstawia postawy patriotyczne w różnych okresach historii Polski

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– krótko wypowiada się na temat współczesnego patriotyzmu – tworzy krótkie przemówienie	– w tekście – omawia fragmenty, zestawiające jednostkę i zbiorowość – wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu – tworzy przemówienie	– a zbiorowością – omawia przejawy współczesnego patriotyzmu – tworzy przemówienie, w którym stara się stosować środki retoryczne	– wypowiada się na temat współczesnych postaw patriotycznych – tworzy przemówienie, w którym stosuje funkcjonalnie środki retoryczne	
Marian Hemar <i>Modlitwa</i>	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest modlitwą – wie, co to jest aluzja – dostrzega problematykę wolności narodowej poruszaną w utworze	– określa charakter poetyckiej modlitwy – korzysta z przypisów do tekstu związanych z aluzjami historycznymi i literackimi – omawia ocenę Polaków zawartą w utworze	– omawia intencje zawarte w poetyckiej modlitwie – omawia aluzje zawarte w tekście – omawia problematykę wolności narodowej zawartą w utworze	– ustosunkowuje się do intencji zawartych w poetyckiej modlitwie – omawia funkcje aluzji wykorzystanych w tekście – przedstawia swoje refleksje związane z problematyką wolności narodowej, przywołuje inne utwory poruszające ten temat	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wolności narodowej i przywołaniem odpowiednich kontekstów
Ewa Winnicka <i>Angole</i> (fragmenty)	– wydobywa podstawowe informacje z tekstu – krótko opowiada o życiu w opisanych szkołach – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić relacje bohaterów z rówieśnikami – zna pojęcie <i>emigracja</i> – przedstawia proste argumenty – pisze prostą rozprawkę	– wydobywa informacje z tekstu – wyczerpująco opowiada o życiu w opisanych szkołach – opowiada o relacjach bohaterów z rówieśnikami – wyjaśnia pojęcie <i>emigracja</i> – przedstawia w	– porządkuje informacje z tekstu – ocenia sposób życia w opisanych szkołach – charakteryzuje relacje bohaterów z rówieśnikami – przedstawia przyczyny i rodzaje emigracji – przedstawia w swojej wypowiedzi	– przedstawia informacje z tekstu własnymi słowami – porównuje sposób życia w opisanych szkołach z własnymi doświadczeniami – ocenia relacje bohaterów z rówieśnikami – formułuje rozwiniętą wypowiedź na temat emigracji, jej przyczyn, rodzajów, skutków – przedstawia w swojej	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego związków z rzeczywistością – bierze czynny udział w dyskusji na temat emigracji – pisze wyczerpującą rozprawkę, zachowując

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		wypowiedzi argumenty – pisze rozprawkę	rozbudowane argumenty – pisze rozprawkę, przedstawia wyczerpujące argumenty	wypowiedzi rozbudowane argumenty i ustosunkowuje się do argumentów innych – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, zawiera w niej hierarchicznie ułożone argumenty, przykłady, konkluzje
Wirtualny spacer: uczniowskie kalendarze historyczne	– pod kierunkiem nauczyciela korzysta z polecanych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy prosty kalendarz historyczny	– korzysta z polecanych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy kalendarz historyczny	– samodzielnie korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w odpowiednim programie internetowym tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim ciekawą grafikę	– samodzielnie, twórczo korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w samodzielnie dobranym programie tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim funkcjonalną grafikę	– tworzy oryginalny, bogaty w informacje kalendarz historyczny, wprowadza do niego funkcjonalnie różnorodne formy graficzne
Nasze projekty: album z informacjami na temat osób zasłużonych dla ojczyzny	– dokonuje wyboru osób, które zostaną przedstawione w albumie, uzasadnia swój wybór	– przygotowuje informacje związane z wybranymi osobami przedstawionymi w albumie	– przygotowuje pełne, bogate informacje związane z osobami przedstawionymi w albumie	– kieruje pracą zespołu przygotowującego album, prezentuje końcowy efekt pracy	– W pełni samodzielnie przygotowuje interesujący, ciekawy graficznie album, zawierających bogate informacje na temat osób zasłużonych dla ojczyzny
Wspólna droga					
Ignacy Krasicki <i>Żona modna</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – odróżnia monolog od dialogu – odtwarza informacje na temat zmian, jakie żonawprowadza w	– korzysta z przypisów – wskazuje w tekście dialog i monolog – omawia motywy, które	– odtwarza własnymi słowami treść utworu – ustala, czego dotyczą przykładowe dialogi i	– wyjaśnia, jaką tematykę przedstawia i jaką problematykę podejmuje utwór	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sfery

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	życiu Piotra – wie, co to jest satyra – pisze krótkie streszczenie utworu	skłoniły Piotra do małżeństwa – wyjaśnia, jakie funkcje pełni satyra – pisze streszczenie utworu	monologi z tekstu – omawia relację między małżonkami – wyjaśnia, co zostało satyrycznie przedstawione w utworze – pisze wyczerpujące streszczenie utworu	– omawia układ i funkcję dialogów i monologów w tekście – ocenia relacje między Piotrem i jego żoną – omawia satyryczny wydźwięk utworu – pisze streszczenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	obyczajowej i wymowy moralnej oraz sposobów pokazywania świata
Mark Twain <i>Pamiętniki Adama i Ewy</i> (fragment)	– wymienia etapy poznawania się pierwszych ludzi – wie, że tekst nawiązuje do Biblii – gromadzi podstawowy materiał do charakterystyki bohaterów – korzystając z tabeli z podręcznika, pisze krótką charakterystykę bohaterów – dostrzega związek tekstu z satyrą Krasickiego	– opowiada o kolejnych etapach poznawania się pierwszych ludzi – wskazuje główne nawiązania do Biblii – zna pojęcie <i>parafraza</i> – gromadzi pełny materiał do charakterystyki bohaterów – pisze charakterystykę bohaterów – wyjaśnia, w czym widzi związek utworu z satyrą Krasickiego	– nazywa uczucia i stany emocjonalne towarzyszące pierwszym ludziom – wymienia wszystkie nawiązania do Biblii – wyjaśnia, co to jest parafraza – gromadzi i wstępnie porządkuje materiał do charakterystyki bohaterów – pisze rozwiniętą charakterystykę bohaterów – porównuje relacje panujące między bohaterami i bohaterami satyry Krasickiego	– omawia uczucia i stany emocjonalne towarzyszące pierwszym ludziom – omawia rolę nawiązań biblijnych – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy parafraza w tekście – gromadzi i porządkuje materiał do charakterystyki bohaterów – pisze rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów – wyjaśnia, czego bohaterowie satyry Krasickiego mogliby nauczyć się od Adama i Ewy	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, omawia kreacje bohaterów – omawia motyw pierwszych ludzi – ocenia związek formy utworu (pamiętnik) ze sposobem kreacji świata przedstawionego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jan van Eyck <i>Portret małżonków Arnolfinich</i> (reprodukcja obrazu)	– czyta ze zrozumieniem informacje o obrazie – wymienia najważniejsze elementy obrazu – układa prostą historię związaną z bohaterami obrazu – dostrzega podstawowe cechy kompozycji obrazu – wymienia źródła światła na obrazie	– odtwarza informacje o obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – układa historię związaną z bohaterami obrazu – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wie, na czym polega światłocien	– przekazuje własnymi słowami informacje o obrazie – ustala, co zostało przedstawione w poszczególnych planach obrazu – układa dialog między bohaterami obrazu – wyjaśnia, z czego wynika symetria w kompozycji obrazu – omawia funkcję światła na obrazie	– przedstawia genezę obrazu i informacje z nim związane – analizuje warstwę przedstawieniową obrazu – układa ciekawy, oryginalny dialog między bohaterami obrazu – tworzy wypowiedź na temat kompozycji obrazu – wyjaśnia, jaką rolę na obrazie pełni światłocien	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego kreujących znaczenia
Wirtualny spacer: blogi uczniów	– wie, co to jest blog – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy	– rozpoznaje w internecie wypowiedzi będące blogami – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy – uzupełnia blog prostą oprawą graficzną	– wyjaśnia, czym cechuje się blog – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy, zachowując styl ich wypowiedzi – uzupełnia blog oprawą graficzną	– wskazuje podobieństwa i różnice między blogiem a innymi wypowiedziami w formie osobistych zapisków – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy – zamieszcza w tekście aluzje do współczesności – uzupełnia blog rozbudowaną formą graficzną	– systematycznie prowadzi własny blog
Nasze projekty: wystawa prezentująca gesty wpływające na tworzenie więzi	– podaje przykłady gestów wpływających na tworzenie więzi międzyludzkich	– zbiera i porządkuje zdjęcia i rysunki na wystawę	– wykonuje ciekawe, przyciągające uwagę opisy zdjęć i rysunków	– ustala, według jakiej zasady kompozycyjnej będą prezentowane materiały graficzne na wystawie	– odpowiedzialnie i twórczo kieruje pracą przy tworzeniu wystawy

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
międzyludzkich					
Życiowe wybory					
Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>	– wie, że utwór jest balladą – wymienia najważniejsze wydarzenia – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – pisze krótkie streszczenie utworu – dzieli elementy na realistyczne i fantastyczne – przedstawia bohaterów – przypomina, kto, za co i jaką poniósł karę w utworze – zna termin <i>synkretyzm rodzajowy</i> – wypowiada się na temat nastroju utworu – wypowiada się na temat krajobrazu przedstawionego na obrazie	– wymienia cechy ballady – porządkuje wydarzenia – wymienia wszystkie elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu – przypomina, na czym polega konwencja realistyczna, a na czym – fantastyczna – charakteryzuje bohaterów – wypowiada się na temat winy i kary w utworze – wie, na czym polega synkretyzm rodzajowy – określa nastrój utworu – opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie	– ustala, dlaczego utwór jest balladą – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń – omawia elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu, zachowując logikę następstwa wydarzeń – omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relacje między bohaterami – przedstawia swoją opinię na temat kary dla bohatera – wyjaśnia, na czym polega synkretyzm rodzajowy – wskazuje środki budowania nastroju – opisuje krajobraz	– wyjaśnia, czym cechuje się ballada jako gatunek literacki – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń, zachowując nastrój i klimat utworu – omawia sposoby kreacji świata przedstawionego – pisze streszczenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – omawia konwencję przedstawiania świata w balladzie – ocenia postępowanie bohaterów – przedstawia własną opinię na temat kary dla bohatera – uzasadnia swoją opinię – udowadnia, że tekst ma charakter synkretyczny – ustala, jak nastrój utworu łączy się z przekazywanymi znaczeniami – opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie i uzasadnia, że byłby / nie byłby	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sposobów kreacji świata przedstawionego i wymowy moralnej utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			przedstawiony na obrazie, uwzględniając środki języka malarskiego	on odpowiednią scenerią dla utworu Mickiewicza	
Ewangelia według Świętego Łukasza <i>Ostrzeżenie przed chciwością</i>	– ze zrozumieniem czyta definicję przypowieści – odtwarza własnymi słowami treść tekstu	– odtwarza własnymi słowami definicję przypowieści – wskazuje elementy o charakterze symbolicznym	– wyjaśnia, co to jest przypowieść – omawia elementy o charakterze symbolicznym	– podaje przykłady przypowieści biblijnych – wyjaśnia przesłanie płynące z tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania moralnego
Michel Piquemal <i>Drogocenna perła</i>	– rozpoznaje w tekście cechy przypowieści – odtwarza najważniejsze wydarzenia – wypowiada się na temat postaw życiowych bohaterów – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne	– przypomina, czym cechuje się przypowieść jako gatunek – opowiada swoimi słowami treść utworu – omawia postawy życiowe bohaterów – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym	– uzasadnia, dlaczego tekst można nazwać przypowieścią – formułuje ukryte znaczenia wynikające z treści utworu – porównuje postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia symbolikę elementów	– ustala, co zyskuje utwór dzięki cechom przypowieści – wyjaśnia, jakie przesłanie wynika z treści utworu – ocenia postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia przenośne znaczenia utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania moralnego
Karol Konwerski, Mateusz Skutnik <i>Pan Blaki</i> (fragmentkomiksu)	– rozpoznaje komiks wśród innych tekstów kultury – opowiada, co widzi na poszczególnych kadrach komiksu – ustala, o czym mówi komiks – wskazuje wypowiedzi bohatera o charakterze argumentacyjnym – opowiada, co go bawi w komiksie	– wskazuje cechy komiksu jako tekstu kultury – odtwarza sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu – formułuje temat fragmentu komiksu	– zestawia komiks z innymi dziedzinami sztuki plastycznej – opowiada swoimi słowami sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu – omawia problematykę	– przedstawia swój stosunek do komiksu jako tekstu kultury – zestawia sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu ze swoim doświadczeniem życiowym – przywołuje inne utwory podejmujące podobną	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– wskazuje elementy humorystyczne – wypowiada się na temat warstwy plastycznej komiksu	– odtwarza argumenty bohatera – rozpoznaje paradoks w utworze – omawia warstwę plastyczną komiksu	fragmentu komiksu – przedstawia własne argumenty związane z tematem poruszonym w komiksie – omawia funkcję elementów humorystycznych – ocenia warstwę plastyczną komiksu	problematykę – ustosunkowuje się do argumentów bohatera – wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika paradoks w utworze – ocenia warstwę plastyczną komiksu w połączeniu z innymi płaszczyznami dzieła	
Wirtualny spacer: prezentacja multimedialna	– tworzy prostą prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą, oryginalną prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą, oryginalną prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej, wykorzystuje w niej elementy filmu, obrazów, muzyki
Nasze projekty: audycja radiowa na temat życiowych wyborów związanych z wartościami i postawami wobec świata	– na miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu audycji radiowej	– bierze udział w przygotowaniu audycji radiowej	– bierze aktywny udział w przygotowaniu audycji radiowej	– kieruje zespołem przygotowującym audycję radiową	– samodzielnie tworzy audycję radiową (opracowuje jej scenariusz, wybiera bohaterów, dokonuje nagrania) prezentującą wartościowe postawy wobec świata

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Moralna odpowiedzialność					
Adam Mickiewicz <i>Dziady</i> , część II	– rozpoznaje tekst jako dramat – wydobywa ze wstępu dramatu informacje o obrzędzie – opowiada o bohaterach – dostrzega nawiązania do kultury ludowej – wskazuje elementy fantastyczne – wskazuje motto utworu – tworzy prosty opis przeżyć	– podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego – odtwarza przebieg obrzędu – opowiada o winie wywołanych postaci i karze, jaką musiały ponieść – ma świadomość związku tekstu z kulturą ludową – omawia znaczenia związane z elementami fantastycznymi – wyjaśnia, czym jest motto utworu – tworzy opis przeżyć	– uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem – analizuje wstęp do dramatu – ocenia postępowanie postaci – omawia nawiązania tekstu do kultury ludowej – wyjaśnia termin <i>irracjonalizm</i> – wskazuje związek motta z utworem – tworzy ciekawy, rozbudowany opis przeżyć	– wskazuje cechy <i>Dziadów</i>, część II, wspólne z innymi znanymi mu dramataми – opowiada własnymi słowami o dziadach jako obrzędzie ludowym – omawia moralne przesłania utworu – interpretuje tekst, odnosząc go do kultury ludowej – omawia elementy utworu związane z irracjonalizmem – ocenia, czy motto jest właściwie dobrane do utworu, uzasadnia swoją ocenę – tworzy opis przeżyć zgodnie ze wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej i przynależności rodzajowej
Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i>	– odczytuje głośno i poprawnie tekst wiersza – zbiera informacje o osobie mówiącej – wskazuje porównania w tekście – wyjaśnia, o czym mówi tekst – wskazuje metafory w utworze	– odczytuje tekst, zaznaczając głośowo znaki interpunkcyjne – przedstawia informacje o osobie mówiącej – wskazuje środki językowe w tekście – rozpoznaje motyw przemijania – formułuje znaczenia	– stara się głośowo interpretować wiersz – omawia światopogląd osoby mówiącej – omawia funkcję porównań w tekście – omawia motyw przemijania – odczytuje przesłanie utworu	– głośowo interpretuje wiersz – ustosunkowuje się do światopoglądu osoby mówiącej – omawia funkcje środków językowych – omawia motyw przemijania, przywołując inne utwory z nim związane – na podstawie tekstu formułuje życiowe rady	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń metaforycznych oraz języka utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		wynikające z metafor			
Konrad Swinarski, inscenizacja <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza (spektakl teatralny)	– uważnie ogląda spektakl – wymienia podstawowe tworzywa teatru – wypowiada się na temat rozwiązań inscenizacyjnych – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wypowiada się na temat nastroju spektaklu – pisze prostą recenzję obejrzanego spektaklu	– w czasie oglądania spektaklu zwraca uwagę na jego istotne fragmenty – wymienia tworzywa teatru – wskazuje interesujące rozwiązania inscenizacyjne – wstępnie omawia grę aktorską – określa nastrój spektaklu – pisze recenzję obejrzanego spektaklu	– wstępnie porównuje spektakl z literackim tekstem dramatu – wyjaśnia, co to znaczy, że teatr jest sztuką wielotworzywową – omawia rozwiązania inscenizacyjne – omawia grę aktorską – wskazuje środki budowania nastroju – pisze ciekawą recenzję obejrzanego spektaklu	– wskazuje różnice między inscenizacją a tekstem literackim dramatu – omawia specyfikę teatru jako sztuki wielotworzywowej – ocenia rozwiązania inscenizacyjne – ocenia grę aktorską – omawia środki budowania nastroju – pisze recenzję obejrzanego spektaklu, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje spektakl ze szczególnym uwzględnieniem środków wyrazu teatralnego
Wirtualny spacer: reklamy uczniów	– we wskazanej formie przygotowuje prostą reklamę pożądanych zachowań społecznych	– we wskazanej formie przygotowuje reklamę pożądanych zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądanych zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądanych zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje oryginalną, twórczą reklamę pożądanych zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)
Nasze projekty: przygotowanie akcji na rzecz potrzebujących, relacja z jej	– w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, opowiada swoimi słowami o jej przebiegu	– bierze udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, tworzy prostą relację z jej przebiegu	– bierze czynny udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, przedstawia relację z jej przebiegu	– kieruje akcją na rzecz potrzebujących, relacjonuje wyczerpująco jej przebieg	– przedstawia projekty akcji na rzecz potrzebujących, planuje i organizuje, a następnie w atrakcyjny

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
przebiegu					sposób relacjonuje jej przebieg
W obronie wolności					
Adam Mickiewicz <i>Śmierć pułkownika</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – zna termin <i>heroizacja</i> – opowiada swoimi słowami o śmierci Pułkownika – wyjaśnia, co zaskakuje czytelnika utworu	– w czasie lektury korzysta z przypisów – wyjaśnia, na czym polega heroizacja – wyjaśnia, co to jest <i>ars bene moriendi</i> – wie, co to jest puenta	– odtwarza treść własnymi słowami – wskazuje elementy heroizacji w utworze – wyjaśnia, dlaczego w przypadku śmierci bohatera można mówić o <i>ars bene moriendi</i> – wyjaśnia puentę utworu	– formułuje temat i określa problematykę utworu – wyjaśnia, czemu służy heroizacja zastosowana w utworze – wyjaśnia funkcję motywu <i>ars bene moriendi</i> – omawia funkcję puenty w utworze	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kreacji bohatera literackiego i intencji tekstu
Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i>	– wyodrębnia z tekstu wydarzenia – wymienia podstawowe środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony – dostrzega nawiązania do historii Polski – wskazuje fragmenty przedstawiające cara – wskazuje fragmenty o charakterze dynamicznym – dostrzega elementy symboliczne – zna termin <i>legenda literacka</i>	– zapisuje w punktach przebieg bitwy – wskazuje i nazywa środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony – wskazuje nawiązania do historii Polski – ustala, jak został przedstawiony car – wymienia środki językowe dynamizujące wypowiedź – wskazuje elementy symboliczne	– opowiada przebieg bitwy – omawia językowe sposoby pokazania walczących stron – omawia nawiązania do historii Polski – rozpoznaje ironię w sposobie przedstawiania cara – omawia sposoby dynamizacji wypowiedzi – omawia elementy symboliczne – wyjaśnia, na czym	– omawia układ wydarzeń w utworze – omawia funkcję użytych środków językowych – wyjaśnia, w jakim celu zostały wykorzystane nawiązania do historii Polski – określa cel zastosowania ironii – komentuje dynamizację wypowiedzi w odniesieniu do jej treści – wyjaśnia znaczenia związane z elementami symbolicznymi – wyjaśnia, w jakim celu poeta wykreował legendę literacką	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem językowych sposobów obrazowania i znaczeń symbolicznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– wie, na czym polega legenda literacka	polega legenda literacka		
Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze</i>	– przedstawia swoje pierwsze wrażenia po przeczytaniu tekstu – odtwarza główne informacje na temat powstania warszawskiego – opowiada o wybranej parze bohaterów – nazywa podstawowe wartości ukazane w utworze	– opowiada o swoich uczuciach wywołanych lekturą tekstu – porządkuje informacje na temat powstania warszawskiego – omawia działania bohaterów – wypowiada się na temat wartości ważnych dla bohaterów	– wyjaśnia, do jakich refleksji skłania lektura tekstu – przedstawia w formie mapy mentalnej informacje na temat powstania warszawskiego – ocenia postawy bohaterów – wyjaśnia, co łączy młodych powstańców z bohaterami <i>Reduty Ordona</i> i <i>Śmierci pułkownika</i>	– wstępnie ocenia tekst – na podstawie tekstu opowiada o realiach powstania warszawskiego – wyjaśnia znaczenia zawarte w metaforze <i>ziele na kraterze</i> – wyjaśnia, jak współcześnie można okazywać uczucia wobec ojczyzny	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów i reprezentowanych przez nich wartości
Pomniki: Grunwaldzki w Krakowie, Obrońców Wybrzeża na Westerplatte, Poległych Stoczniowców w Gdańsku (reprodukcje)	– przedstawia wstępne wrażenia wywołane obejrzanymi reprodukcjami – wymienia elementy pomników na reprodukcjach – dostrzega związek między obejrzanymi pomnikami a tekstami Mickiewicza i Wańkowicza	– opowiada o swoich wrażeniach wywołanych obejrzanymi reprodukcjami – omawia elementy pomników na reprodukcjach – zestawia obejrzane pomniki z tekstami Mickiewicza i Wańkowicza	– opowiada o pomnikach, które zna – porównuje obejrzane pomniki – wyjaśnia, jakie związki łączą obejrzane pomniki z tekstami Mickiewicza i Wańkowicza	– przedstawia cele, jakim służy stawianie pomników – wskazuje podobieństwa i różnice zachodzące między obejrzanymi pomnikami – interpretuje znaczenia wynikające z pomników w kontekście tekstów Mickiewicza i Wańkowicza	– w wybranej przez siebie formie prezentuje pomniki tworzące określony cykl tematyczny, omawia wynikające z nich znaczenia, komentuje sposób wykorzystania środków artystycznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: uczniowskie filmy	– zbiera najważniejsze informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – korzystając z pomocy, nagrywa krótki film	– zbiera informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa krótki film	– zbiera ciekawe informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa film	– zbiera bogate informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa ciekawy film	– samodzielnie zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa interesujący materiał, w którym wykorzystuje środki języka filmowego
Nasze projekty: przedstawienie miejsc pamięci związane z walką o wolność w różnych epokach historycznych	– wymienia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– opowiada o miejscach pamięci związanych z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w wybranej formie przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w ciekawy sposób przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w atrakcyjny sposób przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka; zwraca szczególną uwagę na postacie i wydarzenia z tym związane
Meandry uczuć					
Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i>	– wie, że utwór jest dramatem – porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – wypowiada się na temat bohaterów – podaje przykłady elementów realistycznych i fantastycznych – dostrzega baśniowe i legendarne	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje bohaterów – wymienia elementy realistyczne i	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem – omawia relacje między wątkami – dokonuje charakterystyki porównawczej – omawia związki między	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – omawia fabułę dramatu – charakteryzuje i ocenia bohaterów – omawia konwencję pokazywania świata w dramacie	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem konwencji prezentowania świata oraz warstwy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	nawiązania – wymienia wartości, o których jest mowa w dramacie – zna pojęcie tragizmu	fantastyczne – wskazuje baśniowe i legendarne nawiązania – nazywa wartości ważne dla bohaterów – przypomina, na czym polega tragizm	elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia rolę baśniowych i legendarnych nawiązań – wypowiada się na temat sposobów osiągnięcia wartości przez bohaterów – omawia źródła tragizmu w utworze	– interpretuje znaczenia wynikające z baśniowych i legendarnych nawiązań – ocenia sposoby osiągnięcia wartości przez bohaterów – interpretuje utwór jako tragedię	
Ewa Nowak <i>Drzazga</i> (fragmenty)	– opowiada o relacjach między bohaterkami – opowiada o przebiegu konfliktu między siostrami – dostrzega metaforę tytułu – przedstawia pomysły, jak można by rozwiązać konflikt między siostrami – ze zrozumieniem czyta definicję stylu potocznego	– omawia relacje między bohaterkami – wyjaśnia, na czym polegał konflikt między siostrami – wyjaśnia tytułową metaforę – proponuje sposoby rozwiązania konfliktu między bohaterkami – odtwarza wiadomości na temat stylu potocznego	– ocenia relacje między bohaterkami – omawia źródła i przebieg konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z problematyką utworu – formułuje rady, których można by udzielić bohaterkom – wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny	– omawia motywy postępowania bohaterek wpływające na relacje między nimi – przedstawia źródła, istotę, przebieg i skutki konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z własnymi doświadczeniami życiowymi – wciela się w rolę negocjatora, pomagającego rozwiązać konflikt – wskazuje w tekście przykłady stylu potocznego, wyjaśnia jego funkcję	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich
Andrzej Pągowski,	– rozpoznaje plakat wśród innych	– wskazuje specyficzne	– omawia specyficzne	– przedstawia swój stosunek do	– samodzielnie analizuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
plakat do <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego	tekstów kultury – wymienia znaki plastyczne plakatu – dostrzega związek plakatu z dramatem Słowackiego – pisze proste zaproszenie na spektakl	cechy plakatu jako tekstu kultury – wymienia i omawia znaki plastyczne plakatu – wymienia postaci i wydarzenia dramatu, z którymi kojarzy się plakat – pisze zaproszenie na spektakl	cechy plakatu jako tekstu kultury – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – omawia związek plakatu z problematyką utworu Słowackiego – pisze oryginalne zaproszenie na spektakl	plakatu jako dzieła sztuki plastycznej – omawia symboliczne sensy związane ze znakami plastycznymi plakatu – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat związków plakatu z problematyką dramatu Słowackiego – pisze zaproszenie na spektakl, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	i interpretuje plakat ze szczególnym uwzględnieniem metaforyki i plastycznych środków wyrazu
Wirtualny spacer: plakaty teatralne uczniów	–projektuje prosty plakat, korzystając ze wskazanego programu internetowego	–projektuje plakat, korzystając ze wskazanego programu internetowego	–projektuje ciekawy plakat, korzystając z programu internetowego	–projektuje plakat zawierający treści metaforyczne, korzystając z programu internetowego	– korzystając z programu internetowego, projektuje oryginalny plakat, zawierający ciekawe rozwiązania plastyczne i treści metaforyczne
Nasze projekty: inscenizacja fragmentów dramatu	–w miarę swoich możliwości uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	–bierze udział w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	–bierze aktywny udział w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	–twórczo uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	–opracowuje inscenizację fragmentów dramatu, rozdziela zadania, czuwa nad przebiegiem pracy zespołu
Pokonać bariery					
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	– rozpoznaje utwór jako dramat – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego	– udowadnia, że utwór jest dramatem – omawia elementy	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – wypowiada się na temat	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – charakteryzuje wybranego bohatera – przypomina części akcji dramatu – mówi, co go śmieszy w utworze – wskazuje sceny, które go zainteresowały – odczytuje głośno wybrany monolog z dramatu – pisze prostą charakterystykę porównawczą bohaterów	– wymienia elementy świata przedstawionego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje główne postaci utworu – przyporządkowuje częściom akcji dramatu właściwe wydarzenia – wymienia elementy komiczne – proponuje rozwiązania inscenizacyjne wybranych scen – pięknie odczytuje wybrany monolog dramatu – pisze charakterystykę porównawczą bohaterów	- świata przedstawionego – ustala relacje między wątkami utworu – charakteryzuje bohaterów – omawia rozwój akcji dramatu – wskazuje przykłady komizmu postaci, sytuacji, języka – dopisuje do wybranej sceny didaskalia – interpretuje głosowo wybrany monolog dramatu – pisze rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów	- sposobu pokazania elementów świata przedstawionego – omawia wszystkie wątki utworu – dokonuje charakterystyki porównawczej Cześnika i Rejenta – omawia konstrukcję akcji dramatu – omawia komizm utworu – dopisuje do wybranej sceny funkcjonalne didaskalia – stara się aktorsko interpretować wybrany monolog dramatu – pisze oryginalną, rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów, uwzględnia ocenę bohaterów	- uwzględnieniem kategorii komizmu – pisze ciekawą charakterystykę porównawczą bohaterów, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi
Beata Ostrowicka <i>Zła dziewczyna</i> (fragmenty)	– odtwarza informacje z tekstu – przedstawia bohaterkę – opowiada o konflikcie rodzinnym	– porządkuje informacje z tekstu – charakteryzuje bohaterkę – ocenia zachowanie ojca	– omawia informacje z tekstu – przedstawia relacje bohaterki z członkami rodziny – przedstawia przebieg konfliktu w rodzinie bohaterki	– opowiada o życiu bohaterki – ocenia relacje bohaterki z członkami rodziny – formułuje rady dla bohaterki	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich
Banksy, rysunki na	– rozpoznaje wytwory sztuki ulicznej	– wypowiada się na	– omawia cechy sztuki	– przedstawia swój stosunek do	– samodzielnie analizuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
murze między Izraelem a Palestyną (street art)	- wypowiada się na temat obejrzanych dzieł - podaje związki frazeologiczne z rzeczownikiem <i>mur</i>	- temat wytworów sztuki ulicznej - nadaje tytuły obrazom - wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych	- ulicznej - wyjaśnia, co łączy obejrzane obrazy - omawia symbolikę muru	- wytworów sztuki ulicznej - wyjaśnia metaforyczne znaczenia dzieł - omawia symbolikę muru, przywołując utwory zawierające ten motyw	i interpretuje dzieła ze szczególnym uwzględnieniem wizualnych środków perswazyjnych
Wirtualny spacer: projekt graffiti	przygotowuje prosty projekt graffiti	przygotowuje projekt graffiti	przygotowuje ciekawy projekt graffiti	przygotowuje ciekawy, oryginalny projekt graffiti	przygotowuje twórczy projekt graffiti o znaczeniach metaforycznych
Nasze projekty: animacja	przygotowuje prostą animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery	przygotowuje animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery	przygotowuje ciekawą animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery	przygotowuje ciekawą, oryginalną graficznie animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery	przygotowuje twórczą, oryginalną plastycznie animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery
Jaką siłę ma słowo?					
Cyprian Norwid <i>Ogólniki, Moja piosnka II</i>	- dostrzega obrazy poetyckie w wierszach - wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne - wskazuje wersy ujawniające osobę mówiącą - wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach - czyta ze zrozumieniem definicję motywu arkadyjskiego - wie, co to jest neologizm	- wyodrębnia obrazy poetyckie - wymienia elementy symboliczne - rozpoznaje osobę mówiącą - nazywa wartości - rozpoznaje motyw arkadyjski - wskazuje neologizmy - rozróżnia ich rodzaje	- omawia zawartość treściową obrazów poetyckich - wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych - charakteryzuje osobę mówiącą - omawia wartości ważne dla osoby mówiącej	- omawia relacje łączące obrazy poetyckie - omawia symboliczną warstwę tekstów - omawia życiową postawę osoby mówiącej - ustosunkowuje się do wartości, o których mówi osoba mówiąca - omawia funkcje neologizmów w kreowaniu świata w	samodzielnie analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem poetyckiego obrazowania, znaczeń symbolicznych i formalnego nowatorstwa

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			– omawia sposób kreowania świata w utworze	utworach	
Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>	– rozpoznaje utwory epickie wśród innych rodzajów literackich – wie, że <i>Latarnik</i> jest nowelą – opowiada o głównych wydarzeniach z życia bohatera – wie, na czym polega retrospekcja – nazywa najważniejsze cechy bohatera – nazywa uczucia bohatera – pisze prostą recenzję utworu literackiego	– zna cechy utworów epickich – wymienia główne cechy noweli – opowiada o losach bohatera – wskazuje retrospekcje w utworze – nazywa cechy charakteru bohatera – wyjaśnia, czym były wywołane uczucia bohatera – pisze recenzję utworu literackiego	– omawia cechy utworów epickich – wyjaśnia, dlaczego utwór jest nowelą – komentuje i ocenia losy bohatera – wyjaśnia, co zostało przedstawione za pomocą retrospekcji – charakteryzuje bohatera – omawia stany emocjonalne bohatera – pisze wyczerpującą recenzję utworu literackiego	– wyjaśnia, na czym polega epickość utworu – wyjaśnia, czym wyróżnia się nowela spośród innych gatunków epickich – wyjaśnia czy losy bohatera można uznać za tragiczne – wyjaśnia funkcje retrospekcji – dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – komentuje stany emocjonalne bohatera z perspektywy jego życiowych przeżyć – pisze recenzję książki, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem roli literatury w życiu człowieka
Marcin Wandałowski <i>Nasz język – łączy czy dzieli</i> (rozmowa z Jerzym Bralczykiem)	– odróżnia wywiad od innych wypowiedzi publicystycznych – wie, czego dotyczy wywiad – zna podstawowe składniki aktu komunikacji językowej – wydobywa z tekstu informacje dotyczące zmian we współczesnym języku	– wie, czym cechuje się wywiad jako wypowiedź publicystyczna – formułuje temat wywiadu – wie, na czym polega komunikacja językowa – odtwarza własnymi słowami informacje	– omawia cechy wywiadu jako wypowiedzi publicystycznej – odtwarza główne myśli wypowiedzi rozmówcy – omawia poszczególne składniki aktu komunikacji językowej – omawia zmiany językowe, o których	– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje wywiad jako wypowiedź publicystyczną – ustosunkowuje się do wypowiedzi rozmówcy – omawia akt komunikacji językowej – uzupełnia własnymi spostrzeżeniami informacje z tekstu na temat zmian w	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat roli języka w łączeniu ludzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		dotyczące zmian we współczesnym języku	jest mowa w tekście	języku współczesnym	
Wirtualny spacer: spoty reklamowe uczniów	– odróżnia spot reklamowy od innych wytworów reklamy – korzystając z pomocy, przygotowuje prosty spot reklamowy o Polsce	– wie, co to jest spot reklamowy – przygotowuje prosty spot reklamowy o Polsce	– omawia cechy spotu reklamowego – przygotowuje spot reklamowy o Polsce	– wyjaśnia mechanizm działania spotu reklamowego – przygotowuje ciekawy spot reklamowy o Polsce	– wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o mechanizmach rządzących oddziaływaniem spotu reklamowego i tworzy oryginalny spot reklamowy o wyraźnej roli perswazyjnej
Nasze projekty: konkurs <i>Ożywić zużyte słowa</i>	– podaje przykłady kilku słów, które wyszły z użycia	– korzystając z odpowiednich słowników, podaje przykłady słów, które wyszły z użycia	– uzasadnia swój wybór słów, które warto przywrócić do użytku	– bierze czynny udział w przygotowaniu konkursu związanego ze słowami, które wyszły z użycia	– przygotowuje i przeprowadza konkurs związany ze słowami, które wyszły z użycia
Rycerski świat					
Henryk Sienkiewicz <i>Krzyżacy</i>	– wie, że utwór należy do powieści historycznych – podaje po jednym przykładzie elementu historycznego i fikcyjnego w powieści – przypomina, co to jest wątek – krótko charakteryzuje wybranego bohatera – wie, kiedy bohater jest postacią dynamiczną – wymienia podstawowe obyczaje	– wyjaśnia, czym cechują się powieści historyczne – wskazuje przykłady elementów historycznych i fikcyjnych – wymienia wątki utworu – charakteryzuje wybranego bohatera – wyjaśnia, kiedy bohater	– wyjaśnia, dlaczego utwór należy do powieści historycznych – określa zasadę łączenia elementów historycznych i fikcyjnych – omawia układ wątków utworu – dokonuje charakterystyki	– podaje różne przykłady powieści historycznych – określa relacje między elementami historycznymi i fikcyjnymi – przedstawia przebieg wybranego wątku – dokonuje wyczerpującej charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – wyjaśnia, kto i dlaczego jest	– zestawia powieść z filmem, dokonuje ich porównania – przedstawia prezentację dotyczącą wybranego problemu utworu – tworzy list i opis postaci, zachowując wszystkie wymogi tych form wypowiedzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	rycerskie – wie, co to jest archaizm – określa temat obrazu Matejki – proponuje obsadę aktorską głównych ról do przygotowywanej ekranizacji – pisze krótkie streszczenie wybranego wątku – tworzy krótki list i opis postaci	jest postacią dynamiczną – wymienia obyczaje rycerskie – wskazuje w tekście różne rodzaje archaizmów – zestawia opis bitwy z dziełem malarskim – proponuje obsadę aktorską kilku ról do przygotowywanej ekranizacji – pisze streszczenie wybranego wątku – tworzy list i opis postaci	porównawczej wybranych bohaterów – wskazuje bohaterów dynamicznych – krótko opowiada o obyczajach rycerskich – wyjaśnia, po co są stosowane archaizmy w utworze – wskazuje podobieństwa w opisie bitwy i jej przedstawieniu malarskim – proponuje obsadę aktorską do przygotowywanej ekranizacji – pisze wyczerpujące streszczenie wybranego wątku – tworzy rozwinięty list i wyczerpujący opis postaci	bohaterem dynamicznym – opowiada o obyczajach rycerskich – wyjaśnia rolę archaizmów w języku utworu – porównuje środki języka literackiego i malarskiego w opisie bitwy – uzasadnia obsadę aktorską do przygotowywanej ekranizacji – pisze streszczenie wątku zgodnie z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi – tworzy ciekawy list i plastyczny opis postaci	

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jarosław Grzędowicz <i>Pan Lodowego Ogrodu</i> (fragmenty)	– odtwarza podstawowe informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – opowiada o misji, którą wykonuje główny bohater – wstępnie przedstawia przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – ma świadomość, że w tekście znajdują się nawiązania do średniowiecza – wie, co to jest fantastyka literacka i rozpoznaje teksty fantasy	– odtwarza informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – wyjaśnia na czym polega misja, którą wykonuje główny bohater – odtwarza argumenty, które zadecydowały o wyborze Vuka do spełnienia misji – opisuje przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – przedstawia nawiązania do średniowiecza – wyjaśnia, na czym polega fantastyka literacka – rozróżnia fantastykę naukową i fantasy	– porządkuje informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – tworzy rozwiniętą wypowiedź przedstawiającą przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – uzasadnia, co może być nawiązaniem do średniowiecza – wymienia przykłady elementów fantastycznych – wyjaśnia, na czym polega fantastyka naukowa i fantasy	– barwnie opowiada o krainie przedstawionej we fragmencie – odtwarza i ocenia argumenty, które zadecydowały o wyborze Vuka do spełnienia misji – barwnie opisuje przeżycia, których doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – omawia rolę nawiązań do średniowiecza – zestawia fantastykę literacką z fikcją realistyczną – podaje przykłady literatury należącej do fantastyki naukowej i do fantasy	– zna całość utworu – w wybranej formie przedstawia specyfikę literatury fantasy
Rodolphe Jaquette, Bernard Capo <i>Krzyżacy. 1. W cieniu czarnych kniei</i> (fragment komiksu)	– rozpoznaje powieść Sienkiewicza jako źródło komiksu – wie, do czego służy dymek komiksowy – podaje przykład zdynamizowanego fragmentu	– zestawia fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści – rozróżnia podstawowe rodzaje dymków	– porównuje fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści – zna różne rodzaje dymków komiksowych	– porównuje fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści, wskazując podobieństwa i różnice – łączy różne rodzaje dymków z rodzajem tekstu w komiksie	– przedstawia wybrany przez siebie komiks, omawia jego problematykę i warstwę plastyczną, ocenia go

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– przedstawia wstępne wrażenia po obejrzeniu fragmentu komiksu	komiksowych – wskazuje fragmenty zdynamizowane – prezentuje swoje wrażenia po obejrzeniu fragmentu komiksu	– omawia dynamiczne fragmenty komiksu – przedstawia swoją ocenę fragmentu komiksu	– wyjaśnia, jak zostały osiągnięte efekty dynamizmu – ocenia i wartościuje fragment komiksu	
Wirtualny spacer: komiks wykonany przez uczniów	– pod kierunkiem nauczyciela tworzy prosty komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – przedstawia swoją pracę	– tworzy prosty komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – prezentuje swoją pracę – objaśnia zastosowane rozwiązania formalne	– tworzy ciekawy komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – stara się stosować ciekawe rozwiązania formalne – omawia efekty swojej pracy.	– tworzy ciekawy komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – dynamizuje akcję, stosuje ciekawe rozwiązania formalne – wykorzystuje urozmaicony tekst	– tworzy oryginalny komiks, stosując różnorodne środki słowne i plastyczne – prezentuje swoją pracę i uzasadnia funkcję wybranych rozwiązań
Nasze projekty: ideały rycerskie we współczesnym świecie	– w prostej formie (np. prezentacji multimedialnej) przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w samodzielnie wybranej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w atrakcyjnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w oryginalnej, funkcjonalnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w oryginalnej, funkcjonalnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie, uzasadnia obecność wybranych środków wyrazu
Mieć czy być?					
Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i>	– zbiera informacje dotyczące głównego bohatera – wskazuje informacje, na	– charakteryzuje głównego bohatera – ustala czas wydarzeń	– dokonuje pełnej charakterystyki głównego bohatera	– charakteryzuje głównego bohatera, przywołując fragmenty tekstu	– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji tekstu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	podstawie których można ustalić czas wydarzeń – rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje bohatera	– dzieli wydarzenia na realistyczne i fantastyczne – nazywa emocje bohatera – zapisuje w punktach rady dla bohatera	– omawia czas wydarzeń – omawia związek wydarzeń realistycznych i fantastycznych – nazywa emocje bohatera i wyjaśnia, czym były wywołane	– wyjaśnia znaczenie, jakie w utworze ma czas rozgrywających się wydarzeń – określa rolę fantastyki w opowiadaniu – wyjaśnia, z czego wynikała i na czym polegała zmiana w myśleniu i postępowaniu bohatera – wypowiada się na temat motywów ludzkiego postępowania	
Erich Fromm <i>Mieć czy być</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – wie, że tekst ma charakter filozoficzny – wskazuje fragmenty mówiące o dwóch postawach życiowych – odtwarza główne poglądy autora – wie, że tekst jest napisany stylem naukowym – wyodrębnia akapity – rozpoznaje podstawowe środki retoryczne – pisze krótki list, w którym prezentuje swoje stanowisko	– formułuje pytania w związku z tekstem – rozpoznaje tekst jako filozoficzny – krótko omawia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – odtwarza poglądy autora na temat sposobu życia człowieka – zna cechy stylu naukowego – formułuje treść akapitu jednym zdaniem – wskazuje w tekście środki retoryczne	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – krótko wyjaśnia, z czego wynika filozoficzny charakter tekstu – omawia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – omawia poglądy autora przedstawione w tekście – wymienia cechy stylu naukowego – rozpoznaje związki między akapitami – omawia funkcje podstawowych	– formułuje problematykę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter filozoficzny – omawia i ocenia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – prezentuje swoje poglądy na temat poruszany w utworze – na podstawie tekstu omawia cechy stylu naukowego – omawia budowę wyводу – świadomie odbiera tekst z uwzględnieniem środków retorycznych – pisze list, w który przekonuje do swoich poglądów	– odtwarza tok wyводу zaprezentowanego w tekście, na tej podstawie formułuje własne stanowisko wobec problemów w nim poruszanych – analizuje kompozycję tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi – świadomie stosuje środki retoryczne w swoich wypowiedziach – pisze list, w którym za pomocą celowo dobranych środków prezentuje swoje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– pisze list, w którym popiera swoje stanowisko argumentami	– środków retorycznych – pisze list, w którym stosuje środki retoryczne		– stanowisko, uzasadnia jej przekonuje do niego odbiorcę
Plakat fundacji Arka	– rozpoznaje plakat wśród innych przedstawień wizualnych – wskazuje podstawowe elementy plakatu – dostrzega związek tekstu i elementów graficznych na plakacie – wie, kim jest wolontariusz – zna pojęcie filantropia – wie, na czym polega perswazja	– odróżnia plakat od obrazu – wskazuje elementy znaczące na plakacie – analizuje hasła znajdujące się na plakacie – wyjaśnia, kim jest wolontariusz – przedstawia prostą definicję filantropii – zna podstawowe środki perswazyjne	– wyjaśnia, czym różni się plakat od obrazu – omawia przenośne znaczenie znaków graficznych – wypowiada się na temat swoich możliwości pracy w wolontariacie – wyjaśnia, na czym polega filantropia – rozpoznaje środki perswazyjne	– wskazuje główne środki wyrazu plakatu – ocenia plakat – proponuje własne hasło plakatowe – ocenia własne możliwości pracy w wolontariacie – podaje przykłady działań o charakterze filantropijnym – omawia znaczenie i funkcję środków perswazyjnych	– omawia specyfikę plakatu jako formy przekazu – ocenia skuteczność perswazyjną plakatu – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat celu, sensu i przebiegu wolontariatu – omawia i ocenia działania o charakterze filantropijnym – świadomie i celowo stosuje środki perswazyjne w swoich wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: plakaty multimedialne uczniów	– korzystając z pomocy, tworzy plakat multimedialny – przedstawia swój plakat	– tworzy prosty plakat multimedialny – opowiada o tym, co plakat przedstawia	– tworzy plakat multimedialny – opowiada o znaczących elementach przedstawionych na plakacie	– tworzy oryginalny plakat multimedialny – wyjaśnia funkcje elementów użytych na plakacie – formułuje przesłanie swojego plakatu	– całkowicie samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie plakat multimedialny, eksponujący wyrażenie przyjęte przesłanie, – funkcjonalnie stosuje różnorodne środki wyrazu
Nasze projekty: film prezentujący kandydata do nagrody za życiową postawę	– proponuje kandydata do prezentacji	– uzasadnia wybór kandydata do prezentacji	– zbiera i porządkuje informacje na temat kandydata do prezentacji	– bierze aktywny udział w przygotowaniu filmu prezentującego kandydata do nagrody za postawę życiową	– samodzielnie przygotowuje filmik prezentujący kandydata do nagrody za postawę życiową
Magia świata					
Bolesław Leśmian <i>Dziewczyna</i>	– wie, że utwór jest balladą – dostrzega mieszanie realizmu z fantastyką – rozpoznaje narratora w utworze – dostrzega neologizmy w tekście	– wymienia cechy ballady jako gatunku – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne – przypomina, kim jest narrator w utworze – wskazuje neologizmy	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – omawia postawę narratora – omawia budowę i znaczenie neologizmów	– omawia tekst jako balladę w kontekście innych utworów tego gatunku – określa relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relację narratora z elementami świata przedstawionego – omawia funkcję neologizmów	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim wizji świata
Bolesław Leśmian <i>Wczesnym rankiem, Tęcza</i>	– wie, że utwór należy do liryki bezpośredniej – dostrzega składniki poetyckiego	– rozpoznaje utwór jako należący do liryki bezpośredniej	– wyjaśnia, dlaczego utwór należy do liryki bezpośredniej	– omawia tekst jako utwór należący do liryki bezpośredniej – określa relacje między	– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wierszy

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	krajobrazu –dostrzega środki języka malarskiego	–wymienia składniki poetyckiego krajobrazu –wskazuje środki języka malarskiego –dostrzega ożywienie –wyodrębnia obrazy poetyckie –omawia postawę wobec natury przedstawioną w wierszu	–opisuje krajobraz zaprezentowany w wierszu –omawia zawartość obrazów poetyckich –omawia środki języka malarskiego –wskazuje ożywienie	elementami utworu –omawia funkcję obrazów poetyckich –omawia funkcję ożywienia –ocenia postawy pokazane w utworze	
Aleksander Minorski <i>Ikar znad Dunajca</i> (fragmenty)	– przypomina postać Ikara z mitu – wie, że tekst jest opowieścią biograficzną – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wskazuje fragmenty opisujące emocje i przeżycia – według wzoru tworzy opis przeżyć	– krótko przypomina treść mitu o Ikarze – wyjaśnia, czym cechuje się opowieść biograficzna – porządkuje elementy świata przedstawionego – nazywa emocje i przeżycia – tworzy opis przeżyć	– wyjaśnia symbolikę postaci Ikara – sytuje opowieść biograficzną na granicy literatury faktu i literatury pięknej – opowiada swoimi słowami o elementach świata przedstawionego – wskazuje i omawia źródła emocji i przeżyć – tworzy ciekawy opis przeżyć	– wyjaśnia, na czym polega motyw ikaryjski w kulturze – wyjaśnia, dlaczego tekst jest opowieścią biograficzną – omawia elementy świata przedstawionego – omawia przeżycia i emocje bohatera w kontekście jego dokonań – tworzy opis przeżyć, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem oceny postawy bohatera
Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński <i>Świat przedstawiony</i>	– odróżnia realizm od fantastyki – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – rozróżnia elementy świata przedstawionego w utworach	– wstępnie omawia realizm i fantastykę jako dwa sposoby pokazywania rzeczywistości w	– wyjaśnia, na czym polega realizm, a na czym fantastyka obrazowanie świata – wskazuje podstawowe	– zestawia z sobą konwencję realistyczną i fantastyczną – wyjaśnia, czym jest groteska i podaje jej przykłady – wyjaśnia funkcje absurdu	– analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem konwencji literackiej – analizuje kompozycję

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<i>utworu literackiego wobec rzeczywistości</i> (fragmenty)	literackich – wyodrębnia akapity	literaturze – wie, na czym polega groteska – wie, na czym polega absurd – wymienia elementy świata przedstawionego w utworach literackich – odtwarza zawartość treściową akapitów	cechy groteski – podaje przykłady absurdu – omawia elementy świata przedstawionego w utworach literackich – analizuje budowę akapitów – dostrzega problematykę tekstu	– charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworach literackich – omawia budowę akapitów – formułuje problematykę tekstu	tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi
Wirtualny spacer: uczniowski quiz	– proponuje zagadnienia do pytań – stara się brać udział w quizie	– układa kilka pytań do quizu – bierze udział w quizie	– układa pytania do quizu – bierze czynny udział w quizie	– układa ciekawe pytania do quizu – bierze aktywny udział w quizie	– tworzy quiz – bierze aktywny udział w quizie
Nasze projekty: wieczór poetycki	– proponuje wiersze na wieczór poetycki	– uzasadnia wybór wierszy na wieczór poetycki	– bierze udział w przygotowaniu wieczoru poetyckiego	– przygotowuje piękną recytację wierszy na wieczór poetycki	– organizuje i przeprowadza wieczór poetycki
Sztuka optymizmu					

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie, Na łące</i>	– wyjaśnia, o czym mówi wiersz – wie, na czym polega przerzutnia – wie, na czym polega liryka bezpośrednia – wie, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – cytuje fragmenty, na podstawie których można określić postawę życiową osoby mówiącej	– odczytuje główną myśl wiersza – rozpoznaje w tekście przerzutnię – rozpoznaje w wierszu lirykę bezpośrednią – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym – wie, o jakiej postawie życiowej jest mowa w wierszu	– formułuje przesłanie wiersza – wyjaśnia, na czym polega przerzutnia – zbiera informacje o osobie mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wypowiada się na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	– wypowiada się na temat przesłania wiersza – określa funkcję przerzutni – charakteryzuje osobę mówiącą – wypowiada się na temat znaczeń naddanych utworu – przedstawia własne przemyślenia na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Małgorzata Baranowska <i>Szczęście codzienne</i> (fragment <i>Tylko się rozejrzeć</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – wskazuje fragmenty prezentujące poglądy autorki – odtwarza informacje na temat źródeł szczęścia	– wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza poglądy autorki własnymi słowami – krótko wypowiada się na temat źródeł szczęścia – odtwarza zawartość treściową akapitów	– omawia zawartość treściową tekstu – komentuje poglądy autorki – wypowiada się na temat źródeł szczęścia – analizuje budowę akapitów	– formułuje problematykę tekstu – ustosunkowuje się do poglądów autorki – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat źródeł szczęścia – omawia budowę akapitów	– samodzielnie interpretuje tekst i ustosunkowuje się do zawartych w nim poglądów – analizuje kompozycję tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi
Richard Carlson <i>Nie zadręczaj się problemami, nastolatku</i> (fragment <i>Ciesz się, że jesteś nastolatkiem</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – wie, w jakim celu został napisany tekst – wskazuje fragmenty omawiające postawę życiową – wie, czym cechuje się styl potoczny	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – rozpoznaje intencje tekstu – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową fragmentów	– omawia treści zawarte w tekście – formułuje intencje tekstu – omawia fragmenty dotyczące postawy życiowej	– ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia intencje tekstu – przedstawia własne stanowisko dotyczące postawy życiowej zaprezentowanej w tekście – omawia skutki zastosowania	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny postaw życiowych – analizuje kompozycję

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– cytuje fragmenty zawierające życiowe rady	dotyczących postawy życiowej – rozpoznaje styl potoczny – odtwarza życiowe rady zawarte w tekście – odtwarza zawartość treściową akapitów	– wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny – omawia życiowe rady zawarte w tekście – analizuje budowę akapitów	stylu potocznego – formułuje życiowe rady uzupełniające przesłanie tekstu – omawia budowę akapitów	tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi
Wirtualny spacer: tworzenie drzewa osobistego rozwoju	– ma świadomość, że należy myśleć o swoim rozwoju – przy pomocy tworzy proste drzewo osobistego rozwoju	– krótko wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy proste drzewo osobistego rozwoju	– wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy drzewo osobistego rozwoju	–planuje swój osobisty rozwój – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju	– wyczerpująco przedstawia plany swojego osobistego rozwoju – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju
Nasze projekty: sondaż wśród rówieśników	– proponuje kilka pytań do sondażu	– opracowuje zestaw pytań do sondażu	– bierze czynny udział w przeprowadzaniu sondażu	– opracowuje graficznie wyniki sondażu, formułuje wnioski	– samodzielnie przygotowuje i przeprowadza sondaż, prezentuje jego wyniki, formułuje na ich podstawie wnioski
Malowane słowem					

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jan Lechoń <i>Czerwone wino, Do malarza</i>	– wie, że w kulturze pory roku mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – wskazuje wersy zawierające refleksje – wie, że wiersz ma walory plastyczne	– wyjaśnia symbolikę wybranej pory roku – wskazuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, czego dotyczą refleksje zawarte w wierszu – wskazuje środki wywołujące efekt plastyczności utworu	– wyjaśnia symbolikę pór roku – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – omawia refleksje zawarte w wierszu – nazywa środki językowe wywołujące efekt plastyczności utworu	– tworzy rozbudowaną wypowiedź poświęconą symbolice por roku – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – ustosunkowuje się do refleksji zawartych w wierszu – omawia walory plastyczne utworu i sposoby ich osiągnięcia	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersze ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji i sposobów kreowania rzeczywistości
Jan Kasprowicz <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>	– wyodrębnia obrazy poetyckie – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wyjaśnia, co to jest epitet złożony – wie, że opis ma charakter impresyjny – wie, że utwór jest sonetem	– tytułuje obrazy poetyckie – wymienia elementy symboliczne – wskazuje epitety złożone – wyjaśnia, na czym polega impresyjność opisu – wymienia cechy gatunkowe sonetu	– wypowiada się na temat zawartości obrazów poetyckich – omawia elementy symboliczne – określa funkcję epitetów złożonych – omawia środki językowe wpływające na impresyjność opisu – wyjaśnia, dlaczego utwór jest sonetem	– omawia zawartość obrazów poetyckich – wyjaśnia symboliczne znaczenia poszczególnych elementów – omawia funkcję epitetów złożonych w powiązaniu z innymi środkami językowymi – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega impresyjność opisu poetyckiego – omawia relacje między dwiema częściami sonetu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem impresyjności opisu i tworzących go środków językowych
Czesław Miłosz <i>Mały traktat okolorach</i>	– zna definicję traktatu – podaje przykłady kilku barw o znaczeniu symbolicznym – przypomina, na czym polega epitet złożony – cytuje fragmenty, w których jest	– wyjaśnia, czym cechuje się traktat – wymienia barwy o znaczeniu symbolicznym – wymienia epitety	– wyjaśnia, co to znaczy <i>mały traktat</i> – omawia symboliczne znaczenie barw – omawia funkcję epitetów złożonych	– wyjaśnia znaczenie tytułu – omawia kulturowe znaczenie różnych barw – omawia funkcję epitetów złożonych w kontekście innych środków językowych użytych	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	sformułowana intencja tekstu	złożone – rozpoznaje intencję tekstu	– formułuje intencję tekstu	w tekście – omawia intencję tekstu	
Wirtualny spacer: projektowanie zawartości płyty i jej okładki	– proponuje przykłady utworów muzycznych – proponuje prosty projekt okładki	– zbiera wyjściowy materiał muzyczny – proponuje elementy graficzne na okładkę – projektuje prostą okładkę	– gromadzi materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne elementy graficzne na okładkę – projektuje interesującą okładkę	– gromadzi bogaty materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne różnorodne elementy graficzne na okładkę – projektuje oryginalną okładkę	– gromadzi interesujący, bogaty materiał muzyczny – samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową okładkę
Nasze projekty: wystawa fotografii krajobrazu	– wybiera zdjęcia na wystawę fotografii	– proponuje zasadę ułożenia zdjęć na wystawie fotografii	– proponuje motta do fotografii na wystawie	– czynnie uczestniczy w przygotowaniu wystawy fotografii krajobrazu	– kieruje pracami związanymi z przygotowaniem wystawy fotografii krajobrazu
Wymiary człowieczeństwa					
Jerzy Liebert <i>Uczę się ciebie, człowieku</i>	– wskazuje wersy ujawniające osobę mówiącą – wie, co to jest metafora – wstępnie określa sytuację liryczną – wymienia główne wyznaczniki postawy życiowej przedstawionej w wierszu	– rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje metafory – określa sytuację liryczną – określa postawę życiową przedstawioną w wierszu	– wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia znaczenia metafor – omawia sytuację liryczną – wyjaśnia, jakiej postawy życiowej uczy wiersz	– charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – omawia metaforyczną warstwę utworu – komentuje sytuację liryczną – ustosunkowuje się do postawy życiowej przedstawionej w wierszu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem prezentowanej w nim postawy wobec świata i człowieka
Leszek Kołakowski	– czyta tekst ze zrozumieniem	– opowiada, o czym mówi	– formułuje temat tekstu	– określa problematykę tekstu	– zna inne miniwykłady

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<i>Mini wykłady o maxi sprawach. O wrogu i o przyjacielu</i>	– cytuje zdanie o charakterze tezy – zna przynajmniej jeden cytat dotyczący przyjaźni – wyodrębnia akapity w tekście – wie, po czym rozpoznać akapit sumujący – stara się brać udział w dyskusji	- tekst – wskazuje fragmenty o charakterze tezy i argumentów – ze źródeł wskazanych przez nauczyciela podaje kilka cytatów dotyczących przyjaźni – wyodrębnia główną myśl akapitów – wskazuje akapit sumujący – bierze udział w dyskusji	– na podstawie tekstu formułuje tezę i argumenty – z samodzielnie wyszukanych źródeł podaje cytaty dotyczące przyjaźni – omawia związki między akapitami – omawia zawartość akapitu sumującego – bierze czynny udział w dyskusji	– odtwarza własnymi słowami tezę i argumenty z tekstu – podaje i omawia cytaty dotyczące przyjaźni – odtwarza kompozycję wywodu autora – wskazuje związek akapitu sumującego z pozostałymi akapitami – przedstawia i uzasadnia swoje stanowisko w dyskusji	autora, prezentuje ich problematykę, omawia kompozycję wywodu autora
Max Ehrmann, Piotr Walewski, zespół Piwnicy pod Baranami <i>Dezyderata</i>	– rozpoznaje w tekście formy trybu rozkazującego – cytuje fragmenty zawierające życiowe rady – wie, że tekst mówi o wartościach – uważnie wysłuchuje muzycznej wersji utworu – pisze prostą dedykację	– omawia wersy zawierające formy trybu rozkazującego – odtwarza własnymi słowami życiowe rady – rozpoznaje wartości, o których mowa w tekście – porównuje tekst z jego muzyczną wersją – pisze dedykację	– wyjaśnia funkcję form trybu rozkazującego użytego w tekście – omawia życiowe rady zawarte w tekście – nazywa i porządkuje wartości, o których mowa w tekście – wypowiada się na temat muzycznej wersji utworu – pisze ciekawą dedykację	– wyjaśnia, jaką rolę odgrywają formy trybu rozkazującego dla wyeksponowania przesłania tekstu – ustosunkowuje się do życiowych rad zawartych w tekście – tworzy wypowiedź związaną z wartościami, o których jest mowa w tekście – ocenia muzyczną wersję utworu – pisze ciekawą dedykację, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór jako dzieło literackie i muzyczne ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: uczniowskie e-maile	– pisze krótki e-mail na wskazany temat, stara się w nim stosować podstawowe zasady etykiety językowej	– pisze e-mail na wskazany temat, stosuje w nim podstawowe zasady etykiety językowej	– pisze e-mail zawierający przestrogi i rady – stosuje zasady etykiety językowej	– pisze ciekawy, rozwinięty e-mail zawierający przestrogi i rady – świadomie stosuje zasady etykiety językowej	– pisze oryginalny, twórczy e-mail związany z tematyką aksjologiczną – świadomie stosuje zasady etykiety językowej
Nasze projekty: plakat <i>Wymiary człowieczeństwa</i>	– przygotowuje prosty plakat	– przygotowuje plakat	– przygotowuje ciekawy plakat	– przygotowuje ciekawy, oryginalny plakat	– przygotowuje ciekawy plakat, świadomie dobiera środki plastyczne i językowe
Zmagania z losem					
Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>	– odtwarza najważniejsze wydarzenia – wymienia podstawowe cechy bohatera – rozpoznaje główne emocje bohatera – przedstawia chłopca – wskazuje przejawy życiowej postawy bohatera – dostrzega metaforyczny sens utworu – pisze krótką rozprawkę	– porządkuje wydarzenia utworu – nazywa cechy bohatera – nazywa emocje i przeżycia bohatera – opowiada o relacjach bohatera z chłopcem – wypowiada się na temat postawy życiowej bohatera – dostrzega przesłanie utworu – pisze rozprawkę	– odtwarza etapy wyprawy bohatera – charakteryzuje bohatera – ocenia postawę bohatera – omawia relacje bohatera z chłopcem – ocenia postawę życiową bohatera – formułuje przesłanie utworu – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– relacjonuje swoimi słowami przebieg wyprawy bohatera – dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – przedstawia swój stosunek do bohatera – ocenia relacje Santiaga z chłopcem – ustosunkowuje się do postawy życiowej bohatera – ustosunkowuje się do przesłania utworu – pisze rozprawkę zawierającą hipotezę, zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o życiowej postawie bohatera i jej oceny – przedstawia swoje refleksje w rozprawce zawierającej hipotezę

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jasiek Mela <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – zbiera informacje na temat bohatera – wie, czym cechują się utwory należące do literatury faktu	– odtwarza informacje zawarte w tekście – wypowiada się na temat przeżyć bohatera – wie, że tekst należy do literatury faktu	– porządkuje informacje zawarte w tekście – charakteryzuje bohatera – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu	– omawia informacje zawarte w tekście – ocenia bohatera – porównuje tekst z innymi utworami należącymi do literatury faktu	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji postawy życiowej bohatera
Andrew Wyeth <i>Świat Krystyny</i> (reprodukcja obrazu)	– ogląda uważnie obraz – wypowiada się na temat bohaterki obrazu – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazu – ma świadomość symboliki niektórych elementów obrazu	– wymienia elementy świata przedstawionego na obrazie – opisuje bohaterkę przedstawioną na obrazie – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia najważniejsze elementy przedstawione na obrazie – omawia relację bohaterki obrazu ze światem – omawia kompozycję obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia warstwę przedstawieniową obrazu – wymyśla historię związaną z postacią przedstawioną na obrazie – omawia i ocenia kompozycję obrazu – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów obrazu	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych do przekazania znaczeń
Wirtualny spacer: nagranie vlogera	– opracowuje recenzję według podanego wzoru – korzystając z pomocy, nagrywa wideoblog	– opracowuje krótką recenzję – nagrywa prosty wideoblog	– opracowuje recenzję – nagrywa wideoblog	– opracowuje wyczerpującą recenzję – prezentuje ciekawy wideoblog	– przedstawia recenzję spełniającą wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – prezentuje oryginalny, atrakcyjny treściowo i wizualnie wideoblog
Nasze projekty: przedstawienie	– na miarę swoich możliwości bierze udział w	– bierze udział w przygotowaniu	– bierze aktywny udział w przygotowaniu	– aktywnie włącza się we wszystkie prace związane z	– kieruje pracami przy przygotowaniu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
teatralne dla dzieci z domu dziecka albo pacjentów szpitala	przygotowaniu przedstawienia dla dzieci	przedstawienia dla dzieci	przedstawienia dla dzieci	przygotowaniem przedstawienia dla dzieci	przedstawienia dla dzieci
Siła rozumu					
Agatha Christie <i>Hydra lernejska</i> Dwanaście prac <i>Herkulesa</i>	– czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące mitu o pracach Heraklesa – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu – opowiada o bohaterze – opowiada, jak detektyw doszedł do rozwiązania zagadki kryminalnej – wie, że utwory Agathy Christie reprezentują opowiadania kryminalne – wymienia tytuły opowiadań – opowiada o wybranym śledztwie bohatera	– zna mit o dwunastu pracach Heraklesa – wydobywa informacje z tekstu – wstępnie charakteryzuje bohatera – odtwarza tok myślenia detektywa – wyjaśnia, kiedy opowiadanie nazywamy kryminalnym – wskazuje opowiadania, które uważa za najciekawsze – odtwarza tok myślenia detektywa w związku z wybranym śledztwem	– opowiada mit o pracach Heraklesa – selekcjonuje informacje z tekstu – charakteryzuje bohaterów – omawia tok myślenia detektywa – wyjaśnia, na jakiej podstawie klasyfikuje utwory jako opowiadania kryminalne – uzasadnia wybór najciekawszego opowiadania – sporządza kartoteki przestępców z opowiadań o Herkulesie Poirocie	– omawia nawiązania do mitu o pracach Heraklesa – omawia przywołane cytaty – charakteryzuje i ocenia bohaterów – omawia i ocenia tok myślenia detektywa – omawia opowiadania kryminalne jako przykłady utworów kultury masowej – wskazuje związek poszczególnych opowiadań z mitem o Herkulesie – omawia motywy postępowania przestępców z poszczególnych opowiadań	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadania ze szczególnym uwzględnieniem ich przynależności do kultury masowej
Czesław Miłosz <i>Zakłęcie</i>	– odczytuje dosłowne znaczenia utworu	– odtwarza własnymi słowami zawartość	– odczytuje przenośne znaczenia utworu	– omawia przenośne znaczenia utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– rozpoznaje tezę w utworze – rozpoznaje argumenty w tekście – rozpoznaje osobę mówiącą – dostrzega w utworze nawiązania do filozofii – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym	- treściową utworu – przekazuje tezę zawartą w utworze własnymi słowami – formułuje zawarte w tekście argumenty własnymi słowami – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wie, czym zajmuje się filozofia – próbuje wyjaśniać znaczenia zawarte w metaforach	– komentuje tezę utworu – omawia argumenty występujące w tekście – charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia krótko, czym zajmuje się filozofia – wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor	– komentuje tezę utworu, przywołując własne przemyślenia – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – omawia światopogląd osoby mówiącej – wymienia podstawowe działy filozofii – interpretuje znaczenia metaforyczne	szczególnym uwzględnieniem odwołań do filozofii
Auguste Rodin <i>Myśliciel</i> (rzeźba)	– odróżnia rzeźbę od innych wytworów sztuki plastycznej – omawia wygląd postaci przedstawianej przez rzeźbę – układa krótki monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	– wie, czym cechuje się rzeźba jako dziedzina sztuki – przedstawia swoje odczucia wywołane przez dzieło – układa monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	– odróżnia rzeźbę figuratywną od abstrakcyjnej – wyjaśnia znaczenia wynikające ze sposobu przedstawienia postaci przez rzeźbę – układa rozwinięty monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	– omawia środki wyrazu artystycznego związane z rzeźbą – ocenia dzieło – układa rozwinięty, ciekawy i oryginalny monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	– samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków wyrazu artystycznego dla kreowania przenośnych znaczeń
Wirtualny spacer: fragment lekcji przygotowany przez uczniów	– korzysta ze wskazanego programu internetowego – korzystając z pomocy, tworzy postać, która pomoże	– korzysta ze wskazanego programu internetowego – tworzy postać, która	– korzystając z programu internetowego, tworzy niebanalną postać, która pomoże	– korzystając z programu internetowego, przeprowadza fragment lekcji na temat potęgi ludzkiego rozumu	– korzystając z programu internetowego, przeprowadza ciekawą, twórczą lekcję na temat

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	poprowadzić zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu	pomoże poprowadzić zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu	poprowadzić ciekawe zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu		potęgi ludzkiego rozumu
Nasze projekty: uczniowskie prezentacje na temat zmian cywilizacyjnych w Polsce	– w prostej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w samodzielnie dobranej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w ciekawej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w funkcjonalnie dobranej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w atrakcyjnie dobranej formie prezentuje zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie, świadomie i celowo dobiera środki wyrazu
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
Części mowy – czasownik, formy osobowe	– rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy – rozpoznaje formy gramatyczne czasownika – rozpoznaje formy czasu – zna tryby czasownika – zna strony czasownika – przekształca stronę czynną na bierną i odwrotnie – zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika	– wyjaśnia, czym cechuje się czasownik jako część mowy – tworzy poprawne formy gramatyczne czasownika – stosuje odpowiednie formy czasu, trybu i strony – rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane – zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika, stara się stosować je w praktyce	– wyjaśnia, czym odróżnia się czasownik od innych części mowy – tworzy poprawne, różnorodne formy czasownika – stosuje formy czasu, trybu i strony – wyjaśnia, czym różnią się od siebie czasowniki dokonane i niedokonane – zna trudne formy czasownika – stosuje w praktyce reguły ortograficzne dotyczące czasownika	– wyjaśnia, czemu służą czasowniki w wypowiedzi – używa w wypowiedzi różnych form gramatycznych czasownika dla osiągnięcia zamierzonych celów – stosuje bezbłędnie formy czasu, trybu i strony – wyjaśnia, kiedy czasowniki są dokonane, a kiedy niedokonane – stosuje poprawnie trudne formy czasownika – stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne dotyczące czasownika	– poprawnie, świadomie i funkcjonalnie używa wszystkich form osobowych czasownika w swoich wypowiedziach
Części mowy –	– zna różne formy nieosobowe	– stosuje różne formy	– wyjaśnia, czym	– wyjaśnia, czemu służą formy	– poprawnie, świadomie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
czasownik, formy nieosobowe	czasownika – rozpoznaje imiesłów przymiotnikowy wśród innych części mowy – rozpoznaje imiesłów czynny i bierny – wie, że imiesłów przymiotnikowy łączy się z rzeczownikiem – zna zasadę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem przymiotnikowym – rozpoznaje imiesłów przysłówkowy	nieosobowe – wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przymiotnikowy – tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego – tworzy związki imiesłowu przymiotnikowego z rzeczownikiem – stara się stosować zasadę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem przymiotnikowym – wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przysłówkowy – rozróżnia imiesłów współczesny i uprzedni	wyróżniają się formy nieosobowe czasownika – wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przymiotnikowy wśród innych części mowy – bezbłędnie tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego – bezbłędnie tworzy związki imiesłowu przymiotnikowego z rzeczownikiem – stosuje regułę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem – wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przysłówkowy – wyjaśnia, kiedy stosuje się imiesłów współczesny, a kiedy uprzedni	nieosobowe w wypowiedzi – wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi – używa funkcjonalnie form imiesłowu czynnego i biernego – uzgadnia formy imiesłowu przymiotnikowego z określonym rzeczownikiem – stosuje bezbłędnie regułę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem – wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przysłówkowe w wypowiedzi – prawidłowo stosuje imiesłów współczesny i uprzedni	i funkcjonalnie używa wszystkich nieosobowych form czasownika w swoich wypowiedziach
Zdanie złożone	– odróżnia zdania pojedyncze od złożonych – rozpoznaje części składowe zdania złożonego	– wyjaśnia, jak odróżnić zdanie pojedyncze od złożonego – dzieli zdanie złożone na części składowe	– wyjaśnia, czym cechuje się zdanie złożone – nazywa części zdania złożonego	– stosuje funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone – dostrzega relacje pomiędzy wypowiedziami składowymi	– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym w interpretacji tekstu cudzego i tworzeniu tekstu własnego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Zdanie złożone współrzędnie	– wie, na czym polega związek współrzędności – rozpoznaje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych	– wyjaśnia, na czym polega związek współrzędności – nazywa różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych	– rozpoznaje związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – porównuje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych	– omawia związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – stosuje w wypowiedziach wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych	– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych rodzajach zdania współrzędnie złożonego dla interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych
Zdania złożone podrzędnie	– rozpoznaje wśród wypowiedzi zdania podrzędnie złożone – dzieli zdanie podrzędnie złożone na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia, czym cechują się zdania podrzędnie złożone – rozróżnia wypowiedzenie nadrzędne i podrzędne w zdaniu złożonym	– stosuje w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – wie, kiedy wypowiedzenie składowe jest podrzędne, a kiedy – nadrzędne	– stosuje celowo i funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – omawia stosunek podrzędności	– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dla interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym	– rozpoznaje zdanie podmiotowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym podmiotowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	– rozpoznaje zdanie orzecznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym orzecznikowym	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	wypowiedzenia składowe	– wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	orzecznikowym – wskazuje zależności zdań składowych	– omawia zależności zdań składowych	złożonym orzecznikowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	– rozpoznaje zdanie przydawkowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym przydawkowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym	– rozpoznaje zdanie dopełnieniowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym w interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym	– rozpoznaje zdanie okolicznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Imiesłowny równoważnik zdania	– rozpoznaje w wypowiedzi imiesłów przysłówkowy – rozpoznaje równoważnik zdania – rozpoznaje zdanie złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania	– tworzy imiesłowny przysłówkowy – wyjaśnia, czym cechuje się równoważnik zdania – dzieli zdanie złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przysłówkowy – wyjaśnia różnice między zdaniem a równoważnikiem zdania – ustala relacje wypowiedzeń składowych w zdaniu złożonym z imiesłownym równoważnikiem zdania	– omawia rolę imiesłowny przysłówkowego w wypowiedzi – przekształca zdania w równoważniki i równoważniki w zdania – funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym z imiesłownym równoważnikiem zdania przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdania wielokrotnie złożone	– rozpoznaje zdania wielokrotnie złożone – dzieli zdanie na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia, czym cechuje się zdanie wielokrotnie złożone – wyodrębnia wypowiedzenia nadrzędne i podrzędne	– tworzy zdania wielokrotnie złożone – określa relacje między wypowiedzeniami składowymi	– wykorzystuje funkcjonalnie zdania wielokrotnie złożone – obrazuje na wykresie relacje między zdaniami składowymi	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu wielokrotnie złożonym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Składnia – zebranie i powtórzenie wiadomości	– rozpoznaje wszystkie części zdania – rozpoznaje różne typy wypowiedzeń – odróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie – dzieli zdania złożone na wypowiedzenia składowe	– omawia wszystkie części zdania – omawia różne typy wypowiedzeń – wyjaśnia różnice między zdaniami współrzędnie i podrzędnie złożonymi	– wykorzystuje wszystkie części zdania w wypowiedziach – wykorzystuje różne typy wypowiedzeń w wypowiedziach – zna różne rodzaje zdań współrzędnie i	– celowo i funkcjonalnie stosuje wszystkie części zdania – stosuje funkcjonalnie różne typy wypowiedzeń – stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych – przedstawia na wykresie	– celowo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o składni przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– analizuje relacje między wypowiedziami składowymi	podrzędnie złożonych – omawia relacje między wypowiedziami składowymi	i omawia relacje między wypowiedziami składowymi	
Wyraz podstawowy i pochodny	– rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne	– tworzy proste wyrazy pochodne	– wyjaśnia, kiedy wyraz jest podstawowy, a kiedy pochodny	– tworzy wyrazy pochodne od rzeczowników, czasowników, przymiotników	– wie, jak powstają wyrazy – bezbłędnie wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne – tworzy wyrazy pochodne od różnych części mowy
Budowa słowotwórcza wyrazu, wyrazy niepodzielne słowotwórczo	– wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne – dzieli słowotwórczo proste wyrazy pochodne – wie, że w temacie słowotwórczym mogą występować oboczności	– wyjaśnia, co to są wyrazy podstawowe i pochodne – dzieli słowotwórczo wyrazy pochodne – wskazuje oboczności w temacie słowotwórczym	– tworzy pary wyrazów: podstawowy i pochodny – wyjaśnia, czym jest temat słowotwórczy, a czym – formant w wyrazie pochodnym – analizuje oboczności występujące w temacie słowotwórczym	– tworzy ciągi wyrazów pokrewnych – wymienia kolejne etapy analizy słowotwórczej wyrazu – uwzględnia oboczności występujące w temacie słowotwórczym	– dokonuje bezbłędnie analizy słowotwórczej wyrazów o wysokim stopniu trudności
Rodzaje i funkcje formantów	– wie, co to jest formant – zna podstawowe rodzaje formantów	– wyjaśnia, co to jest formant – zna różne rodzaje formantów	– omawia rolę formantu – omawia różne rodzaje formantów	– omawia formant jako element słowotwórczy – tworzy wyrazy przez użycie różnych rodzajów formantu	– bezbłędnie i funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje formantów przy tworzeniu wyrazów pochodnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wyrazy złożone – złożenia, zestawienia, zrosty	– wie, czym cechują się wyrazy złożone – zna zasady pisowni wyrazów złożonych	– tworzy wyrazy złożone – stara się przestrzegać zasad pisowni wyrazów złożonych	– rozróżnia złożenia, zestawienia, zrosty – stosuje zasady pisowni wyrazów złożonych	– funkcjonalnie wykorzystuje złożenia, zestawienia, zrosty – bezbłędnie zapisuje wyrazy złożone	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wyrazach złożonych i zapożyczeniach do interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych
Rodzina wyrazów	– wie, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy proste rodziny wyrazów – wyjaśnia, co to jest rdzeń	– wyjaśnia, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy rodziny wyrazów – dostrzega oboczności w rdzeniu	– wyjaśnia, co to są wyrazy pokrewne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – odróżnia rdzeń od tematu słowotwórczego	– omawia pokrewieństwo wyrazów – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i dokonuje analizy słowotwórczej tworzących je wyrazów – zaznacza oboczności w rdzeniu	– wykorzystuje wiedzę o wyrazach pokrewnych przy analizie tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zebranie i powtórzenie wiadomości ze słowotwórstwa	– rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne – rozpoznaje temat słowotwórczy i formant – zna różne rodzaje formantów – tworzy proste rodziny wyrazów – rozpoznaje rdzeń – rozpoznaje wyrazy złożone	– wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy, a czym – pochodny – wyjaśnia, czym jest temat słowotwórczy i formant – podaje przykłady różnych rodzajów formantów – tworzy rodziny wyrazów – wyjaśnia, czym jest rdzeń – omawia wyrazy złożone	– wskazuje zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – omawia budowę słowotwórczą wyrazów pochodnych – wymienia różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – wyodrębnia rdzeń – tworzy złożenia,	– omawia zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – stosuje różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – zaznacza zależności między wyrazami – odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej – zaznacza oboczności	– wykorzystuje wiedzę ze słowotwórstwa do analizy i interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			zestawienia, zrosty	– funkcjonalnie stosuje złożenia, zestawienia i zrosty	
Słownictwo ogólnonarodowe	– rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe – wie, że istnieje słownictwo ogólne i słownictwo o ograniczonym zasięgu	– rozpoznaje sytuacje wymagające zastosowania słownictwa ogólnonarodowego – potrafi wyjaśnić, kiedy język nazywamy ogólnonarodowym	– zastępuje słownictwo o ograniczonym zasięgu słownictwem ogólnym – odróżnia język ogólnonarodowy od języków regionalnych i środowiskowych	– świadomie i celowo posługuje się słownictwem ogólnonarodowym i słownictwem o ograniczonym zasięgu	– wykorzystuje wiedzę o słownictwie ogólnonarodowym przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych
Słownictwo o ograniczonym zasięgu	– wie, że niektóre wyrazy mają ograniczony zasięg – podaje przykłady archaizmów – podaje przykłady terminów naukowych – zna termin <i>socjolekt</i>	– rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu – wskazuje archaizmy – wskazuje terminy naukowe – wie, co to jest socjolekt	– rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu, klasyfikuje je – wskazuje rodzaje archaizmów – przyporządkowuje terminy naukowe odpowiedniej dyscyplinie wiedzy – wyjaśnia, co to jest socjolekt	– wyjaśnia, co decyduje o ograniczonym zasięgu słownictwa – interpretuje znaczenia związane z archaizmami i terminami naukowymi występującymi w tekstach cudzych – wyjaśnia, co wpływa na powstanie socjolektu	– wykorzystuje wiedzę o słownictwie o ograniczonym zasięgu przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Sposoby wzbogacania słownictwa Neologizmy Neologizmy artystyczne	– wie, że zasób słownictwa języka zmienia się – rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy – zna termin <i>neologizm artystyczny</i>	– zna różne sposoby wzbogacania słownictwa – wyjaśnia, czym cechują się neologizmy – wśród neologizmów wyróżnia neologizmy artystyczne	– omawia różne sposoby wzbogacania słownictwa – rozpoznaje neologizmy słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne i zapożyczenia – podaje przykłady neologizmów artystycznych	– stosuje w swoich wypowiedziach bogate, różnorodne słownictwo – rozpoznaje różne rodzaje neologizmów – samodzielnie tworzy neologizmy – próbuje tworzyć i stosować neologizmy artystyczne	– świadomie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach bogatym słownictwem – wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów przy interpretacji tekstów
Homonimy i homofony	– zna termin homonimy – zna termin homofony	– wie, co to są homonimy – wie, co to są homofony	– wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homonimami – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homofonami	– stosuje w wypowiedziach homonimy – uzależnia stosowanie homofonów od kontekstu	– wykorzystuje wiedzę na temat homonimów i homofonów przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Skrótownce Skróty	– rozpoznaje proste skrótownce – podaje znaczenia prostych skrótownców – poprawnie zapisuje proste skrótownce – podaje znaczenia podstawowych skrótów – zna podstawowe zasady pisowni skrótów	– wyjaśnia, co to są skrótownce – podaje znaczenia skrótownców – poprawnie zapisuje skrótownce – podaje znaczenia popularnych skrótów – stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów	– rozpoznaje różne rodzaje skrótownców – podaje znaczenia różnorodnych skrótownców – stosuje poprawne formy skrótownców – zna znaczenia skrótów – poprawnie zapisuje popularne skróty	– omawia skrótownce i ich rodzaje – podaje znaczenia różnorodnych skrótownców, w tym rzadko stosowanych – stosuje poprawne formy wszystkich skrótownców – zna znaczenia różnorodnych skrótów – poprawnie zapisuje różnorodne skróty	– stosuje poprawnie i funkcjonalnie skrótownce i skróty, zapisuje je bezbłędnie
Style funkcjonalne języka, zasady	– wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i>	– wie, co składa się na styl wypowiedzi	– omawia wyróżniki stylu wypowiedzi	– wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego	– zna style funkcjonalne i omawia ich

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
dobrego stylu	– zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem	– rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu	– omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu	- składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi	- wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi
Zebranie i powtórzenie wiadomości o zróżnicowaniu języka	– rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe – wie, że istnieje słownictwo ogólne i słownictwo o ograniczonym zasięgu – wie, że niektóre wyrazy mają ograniczony zasięg – podaje przykłady archaizmów – podaje przykłady terminów naukowych – zna termin <i>socjolekt</i> – wie, że zasób słownictwa języka zmienia się – rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy – zna termin <i>neologizm</i> – zna termin homonimy – zna termin homofony – rozpoznaje proste skrótownice – podaje znaczenia prostych skrótownic – poprawnie zapisuje proste skrótownice	– rozpoznaje sytuacje wymagające zastosowania słownictwa ogólnonarodowego – potrafi wyjaśnić, kiedy język nazywamy ogólnonarodowym – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu – wskazuje archaizmy – wskazuje terminy naukowe – wie, co to jest socjolekt – zna różne sposoby wzbogacenia słownictwa – wyjaśnia, czym cechują się neologizmy – wśród neologizmów wyróżnia neologizmy artystyczne – wie, co to są homonimy	– zastępuje słownictwo o ograniczonym zasięgu słownictwem ogólnym – odróżnia język ogólnonarodowy od języków regionalnych i środowiskowych – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu, klasyfikuje je – wskazuje rodzaje archaizmów – przyporządkowuje terminy naukowe odpowiedniej dyscyplinie wiedzy – wyjaśnia, co to jest socjolekt – omawia różne sposoby wzbogacenia słownictwa – rozpoznaje neologizmy słowotwórcze,	– świadomie i celowo posługuje się słownictwem ogólnonarodowym i słownictwem o ograniczonym zasięgu – wyjaśnia, co decyduje o ograniczonym zasięgu słownictwa – interpretuje znaczenia związane z archaizmami i terminami naukowymi występującymi w tekstach cudzych – wyjaśnia, co wpływa na powstanie socjolektu – stosuje w swoich wypowiedziach bogate, różnorodne słownictwo – rozpoznaje różne rodzaje neologizmów – samodzielnie tworzy neologizmy – próbuje tworzyć i stosować	– wykorzystuje wiedzę o słownictwie ogólnonarodowym przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych – wykorzystuje wiedzę o słownictwie o ograniczonym zasięgu przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych – świadomie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach bogatym słownictwem – wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów przy interpretacji tekstów – wykorzystuje wiedzę na temat homonimów i

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– podaje znaczenia podstawowych skrótów – zna podstawowe zasady pisowni skrótów – wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i> – zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem	– wie, co to są homofony – wyjaśnia, co to są skrótownice – podaje znaczenia skrótownic – poprawnie zapisuje skrótownice – podaje znaczenia popularnych skrótów – stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów – wie, co składa się na styl wypowiedzi – rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu	– znaczeniowe, frazeologiczne i zapożyczenia – podaje przykłady neologizmów artystycznych – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homonimami – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homofonami – rozpoznaje różne rodzaje skrótownic – podaje znaczenia różnorodnych skrótownic – stosuje poprawne formy skrótownic – zna znaczenia skrótów – poprawnie zapisuje popularne skróty – omawia wyróżniki stylu wypowiedzi – omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu	– neologizmy artystyczne – stosuje w wypowiedziach homonimy – uzależnia stosowanie homofonów od kontekstu – omawia skrótownice i ich rodzaje – podaje znaczenia różnorodnych skrótownic, w tym rzadko stosowanych – stosuje poprawne formy wszystkich skrótownic – zna znaczenia różnorodnych skrótów – poprawnie zapisuje różnorodne skróty – wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi	– homofonów przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych – stosuje poprawnie i funkcjonalnie skrótownice i skróty, zapisuje je bezbłędnie – zna style funkcjonalne i omawia ich wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi
Elementy aktu	– wie, co to jest akt komunikacji	– wymienia składniki aktu	– wskazuje podstawowe	– omawia wszystkie relacje	– tworzy wypowiedzi,

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
komunikacji		komunikacji	związki między składnikami aktu komunikacji	między poszczególnymi składnikami aktu komunikacji	podporządkowując je wszystkim składnikom aktu komunikacji
Intencje wypowiedzi, cele wypowiedzi	– wie, że nadawca w komunikacie może wyrażać różne intencje – wie, że komunikat może realizować różne cele	– rozpoznaje przykładowe intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje podstawowe cele komunikatu	– rozpoznaje intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje i formułuje podstawowe cele komunikatu	– rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie – rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania celów we własnej wypowiedzi	– rozpoznaje środki językowe wyrażające intencje nadawcy – formułuje wypowiedzi, świadomie eksponując ich cele
Grzeczność językowa	– wie, na czym polega interakcja między nadawcą i odbiorcą – wie, na czym polega grzeczność językowa – zna zasady kultury języka – zna podstawowe zasady etykiety językowej – zna zasady porozumiewania się w sieci	– wyjaśnia, jak jest możliwa interakcja między nadawcą i odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa – wymienia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – zna zasady etykiety językowej	– wyjaśnia, czym jest, na czym polega i jak może przebiegać interakcja między nadawcą a odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, czym jest i na czym polega grzeczność językowa – omawia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – stosuje zasady etykiety językowej	– stosuje w praktyce zasady kultury języka – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej – stosuje zasady netykiety	– zawsze świadomie i celowo stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej
Cytat, cytowanie Mowa niezależna Mowa zależna	– stara się wprowadzać cytaty do swoich wypowiedzi – rozpoznaje mowę niezależną	– poprawnie wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi	– celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi	– funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach	– świadomie, celowo, poprawnie, funkcjonalnie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– rozpoznaje mowę zależną	– wprowadza do tekstów pisanych mowę niezależną – wprowadza do tekstów pisanych mowę zależną	– wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna – wyjaśnia, na czym polega mowa zależna	– funkcjonalnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną – funkcjonalnie stosuje mowę zależną w tekstach pisanych	wprowadza cytaty do wypowiedzi – sprawnie przekształca mowę niezależną w zależną
Zebranie i powtórzenie wiadomości o komunikacji językowej	– wie, na czym polega komunikacja językowa – wie, że nadawca w komunikacji może wyrażać różne intencje – wie, że komunikat może realizować różne cele – wie, na czym polega interakcja między nadawcą i odbiorcą – wie, na czym polega grzeczność językowa – zna zasady kultury języka – zna podstawowe zasady etykiety językowej – zna zasady porozumiewania się w sieci – stara się wprowadzać cytaty do swoich wypowiedzi – rozpoznaje mowę niezależną – rozpoznaje mowę zależną	– wymienia składniki aktu komunikacji – rozpoznaje przykładowe intencje nadawcy w komunikacji – rozpoznaje podstawowe cele komunikatu – wyjaśnia, jak jest możliwa interakcja między nadawcą i odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa – wymienia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – zna zasady etykiety językowej – poprawnie wprowadza cytaty do swoich	– wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa – rozpoznaje intencje nadawcy w komunikacji – rozpoznaje i formułuje podstawowe cele komunikatu – wyjaśnia, czym jest, na czym polega i jak może przebiegać interakcja między nadawcą a odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, czym jest i na czym polega grzeczność językowa – omawia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – stosuje zasady etykiety	– omawia składniki aktu komunikacji – rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacji – rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania celów we własnej wypowiedzi – stosuje w praktyce zasady kultury języka – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej – stosuje zasady netykiety – funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach – funkcjonalnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną – funkcjonalnie stosuje mowę zależną w tekstach pisanych	– uczestniczy w różnorodnych aktach komunikacji jako nadawca i odbiorca – rozpoznaje środki językowe wyrażające intencje nadawcy – formułuje wypowiedzi, świadomie eksponując ich cele – zawsze świadomie i celowo stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej – świadomie, celowo, poprawnie, funkcjonalnie wprowadza cytaty do wypowiedzi – sprawnie przekształca mowę niezależną w

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		wypowiedzi –wprowadza do tekstów pisanych mowę niezależną –wprowadza do tekstów pisanych mowę zależną	językowej – celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi – wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna – wyjaśnia, na czym polega mowa zależna		zależną
WIEM I UMIEM					
Warto zapamiętać	– wie, że teksty literatury pięknej dzielą się na lirykę, epikę i dramat – wie, kiedy utwór należy do literatury pięknej –wie, co to jest retoryka – zna podstawowe tropy językowe	– wskazuje podstawowe cechy wszystkich rodzajów literackich – zna różne rodzaje piśmiennictwa – zna części kompozycyjne wypowiedzi argumentacyjne –zna różnorodne tropy językowej	– wymienia wszystkie cechy rodzajów literackich – omawia różne rodzaje piśmiennictwa – zna rozmaite środki retoryczne – omawia różnorodne tropy językowe	– omawia cechy liryki, epiki i dramatu – porównuje różne rodzaje piśmiennictwa – zna i stosuje różne rodzaje argumentów – stosuje funkcjonalnie tropy językowe	– zna gatunki epickie, liryczne, dramatyczne – analizuje i interpretuje utwory należące do różnych rodzajów piśmiennictwa –tworzy wypowiedź argumentacyjną zgodnie z zasadami sztuki retorycznej – świadomie i celowo wykorzystuje w swoich wypowiedziach różnorodne tropy językowe
Zygmunt Saloni <i>Jak pisać wypracowania?</i>	– pod kierunkiem tworzy proste teksty według wzorów – dzieli tekst na akapity, dba o ich	– tworzy teksty w różnych formach wypowiedzi	– prezentuje wysoki stopień umiejętności tworzenia tekstu	– tworzy pisemną wypowiedź zgodnie z wszystkimi wymogami sztuki tworzenia	– jest świadomym i kompetentnym twórcą różnorodnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	logiczną spójność	– stosuje różne rodzaje akapitów	– wykorzystuje środki retoryczne	tekstu – świadomie i celowo komponuje tekst, stosuje językowe środki retoryczne	tekstów – stosuje zabiegi i środki retoryczne w tekście
Test na zakończenie nauki	–udziela poprawnych odpowiedzi na co najmniej połowę pytań i poleceń testu	–poprawnie wykonuje trzy czwarte poleceń testu	–poprawnie wykonuje większość poleceń testu	–poprawnie wykonuje niemal wszystkie polecenia testu	–bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu
Nasze projekty: relacja z nauki w klasie 7.	–na miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu relacji z nauki w klasie 7.	–bierze udział w przygotowaniu relacji z nauki w klasie 7., proponuje formę relacji	–bierze czynny udział w przygotowaniu relacji z nauki w klasie 7., proponuje rozwiązania graficzne	–opracowuje koncepcję relacji z nauki w klasie 7.	–kieruje pracami zespołu przygotowującego relację z nauki w klasie 7.